

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 10368

DER HOLEM IZ MAYN EYDES

Meyer Stiker

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

נאיד שטיקער
דער חלום
איז מיין עדות

מאיר
שטיקער

דער הלום
איז מיין
עדות

תשכ"ה — ניו-יאָרק — 1965

MEYER STIKKER
DER CHOLEM IS MEIN AYDESS
THE DREAM IS MY WITNESS

שער־בלאט און צייכוונגען
מ. ס. ג' ע. ר.

געזעצט און געדרוקט בײַ
מאַרסטין פּרעס, אינק'ן,
228 איסט 45 סט', ניו-יאָרק
אייגנשימער: י. לאַנדאַל

Published by
DER KVAL, I. LONDON, *Publisher*, NEW YORK, N.Y., U.S.A.

PRINTED IN THE UNITED STATES OF AMERICA
MARSTIN PRESS, INC., NEW YORK

דזשוליא'ל

ת ר ש י ש

א י י נ מ

איז דאָס דער וועג קיין תרשיש ?
 פֿרעג ניט קיין קשיות, גיי. דעלפֿינען
 מיט שמשירענדיקע ציין ווי שניי
 ליגן טויט ביים ברעג ווי פֿלעדער-מיניז אין די רואינען.
 פֿון ים דער אויפֿגעפֿראַלטער פֿיסק
 האָט איינגעשלונגען דעם שוואַרצן אַכעליסק.
 אַ מידער פֿון מלחמות און פֿון וואַנדער,
 ליגט אויסגעשמרעקט ביים זוים פֿון וואַסערפֿאל
 דער מעכטיקער און גרויסער אַלעקסאַנדער.
 די גאַמעכע אַמענאַ און דער בעל,
 דער קאַליף פֿון מאַמון, אַ ביזאַנטינער פֿרינץ,
 זיינען איצט נאָר אויסגעהאַקט אין שימלדיקן מינץ.
 פֿון בערג מיט זאַמד און קרישלידיקן שטיין
 הער איך יונה הנביא'ס געלעכטער און געוויין.

צ ו ו י

אמית'ים זון ליגט אויסגעשפיגן
 ביים וואַסערברעג. די הויט פֿון גרויסן פֿיש
 דעקט צו זיין געביין. געלע פֿליגן
 שפּרינגען אום אין גראַז און פֿון דער טיפֿעניש
 און אינגעווייד פֿון ים :
 „איך בין אַן עכרי און מיין שטאַם
 איז אויסדערוויילט פֿון גאַם,
 כאַטש איך בין פֿון אים אַנמלאַפֿן.“
 דער שטורעמווינט וואַס האָט
 געבושעוועט איז איינגעשלאַפֿן.
 ווי קעמלהאַרבעס די ביימער זיינען איינגעבראַכן
 און קברים שטייען אַפֿענע ווי בלוטנדיקע בילן.
 גיי, דו מוזט זיך אונטעראַיילן.
 די זון האָט מינע אויגן אויסגעשטאַכן.

וואס נאך בין איך דיר שולדיק, פוילן?

וואס נאך בין איך די שולדיג, פוילן?
 איך האב געטראטן אויף דיין פעטער ערד
 אין משאבעמעס מיט לעכערדיקע זווילן.
 טאג און נאכט האב איך זיך צוגעהערט
 צו דייןע קללות. מיין אויסגעקרימטע פלייצע
 האט אנגענומען באהכה דייןע קלעפ,
 און ווי די זאנגען, אנגעשמאפט מיט ווייצן,
 האבן דייןע זין געשאטקעוועט די קעפ
 פון מייןע ברידער. איך זע נאך איצט די קאסע
 פאר די אויגן און די הייסע העק.
 גראזן זיינען ניט געווען פארדעקט מיט ראסע
 נאר מיט בלוט אין פריילינגדיקע מעג.
 איך בין דורכגעגאנגען אלע גרוילן —
 וואס נאך בין איר דיר שולדיק, פוילן?

ע ל ע ג י ע

פֿאַרמאַך די טיר, דעק צו דעם שפיגל,
 טו אויס די שייך און זעץ זיך אויפֿן דיל.
 פֿאַרזוך אַכיסל וואַסער פֿון אַ קרויגל
 און הער זיך צו ווי נאַכטיק-שמיל
 עס שפּאַלט די צייט זיך אין מינוטן —
 נאָר אזוי וועסטו פֿאַרטרייבן דעם ניט-גוטן.

די בלומען אין דער דורכזיכטיקער וואַזע
 שפּרייטן אַ פֿאַרשימלטן גערוך.
 אין דיין פֿיר-אמותדיקן עולם הזה
 זוך איר אַטעמצונג, איר פֿלאַמער און איר סקרוך.
 אין דינעם, זיידענעם געוועב פֿון שפינען
 וועסטו ווידער איר געשטאַלט געפֿינען.

זי וועט עפֿענען די ליפּן און די אויגן,
 איר הויך וועט וואַרימען דיין קאַלמע באַק.
 זע, דאָס פֿירעהענגל פֿון שויב האַט זיך פֿאַרצויגן,
 הער, דיין האַרץ קלאַפט מיט דער נאַכט : טיק-טאַק.
 עס עפֿענען זיך מיט אַ סקריפּ די טירן —
 שטרעק אויס אַ האַנט זי אַנצורירן.

זי וועט זיך זעצן נעבן דיר בניים מישל
 און איינמונקען אַ רייפֿטל ברויט אין זאַלץ.
 ווי אין אַ וואַסער-סלאַי אַן אויסגעהונגערט פֿישל
 וועט אויפֿצאַפֿלען און שימערן איר האַלדז —
 און לאַנג וועט זי אזוי מיט דיר פֿאַרבלייבן
 ביז דער ערשטער שטראַל פֿון מאַג וועט אַליץ פֿאַרטרייבן.

מיר קענען ניט אנטלויפן פֿון די קיילער

ווי שפירהינט האָבן זיי אונדז אנגעיאָגט.
 מיר קענען ניט אנטלויפן פֿון די קיילער.
 מיר ליגן אויסבאהאלטן צווישן טראַסטינעס — פֿאַרצאָגט
 פֿון יעדן ניוך און הייסער פֿאַרע פֿון די מיילער.

די בלויע בלום האָט געלע שטשירנדיקע ציין,
 די נאַכטיגאַל איז לאַנג שוין אין די יאַרן.
 דו פֿרעגסט מיך וואָס איך מײן. איך מײן:
 נאָך אַ טאַג און נאָך אַ שעה, וויפֿל קען מען שפּאַרן?

אַ דונער קראַכט און שפּאַלט דעם בוים אין צוויי.
 מיר זײַנען ניט קיין ביימער — ליליפּומן
 רינגלען אונדז אַרום אין אַ געדריי.
 מיר מוזן אונטערגעבן זיך צו זיי מיט גומן.

אַ גרוב וואַרט מיט אַן אויפֿגעפּראַלטן מויל,
 ס'איז פֿינצטער אומעטום, אַפֿילו וואו די זון איז.
 אַכט און פֿופֿציק שוואַנען ליגן טויט פֿון יעגערס קויל.
 פֿון אונדזערע האַרפֿן פּלאַצן שוין די לעצטע סטרונעס.

מיטן-נאכטיקער געשרעד

איך זאג צום קברן : ווארף אוועק
 די קאלטע לאפעטע אויף דער ערד.
 א מנין יידן מיט צעווינטיקטע בערד,
 מיט שמערנס טיף צעאקערטע פֿון שרעק,
 רינגלען ארום דאס בערגל דא
 אין דער גרויער מיטננאכטיקער שעה.

דער קברן ענטפֿערט : נאכט נאך נאכט
 נעם איך אריין אין קלעם פֿון מיין פֿויסט
 די ערד פֿון קבר וואָס וואָרט אַנטבלויזט,
 דעם ווינט און די שמערן, און הער ווי עס לאַכט
 דער טויט אויפֿן קליינעם בערגל דא
 אין דער גרויער מיטננאכטיקער שעה.

איך זאג צום קברן : דיניע רייד
 פֿון ווינט און שמערן, קויט און טויט,
 פֿאלן אויף מיין הויט ווי שרויט.
 דאָס ווילדגראַז אויף דער קבר-בניט
 ווערט צוביסלעכווייז פֿאַרברענט
 ביים אַנבאַריר פֿון דיניע הענט.

דער קברן ענטפֿערט : איך האַלט אין קלעם
 דעם ווינט, די שמערן און די נאכט
 וואָס האַבן מיך אַהער געבראַכט,
 און צירקל אויס אַ דיאָדעם
 אַרום דעם קליינעם בערגל דא
 אין דער גרויער מיטננאכטיקער שעה.

י י ד י ש

איינס

די בענשליכט צאנקען אויס.
 חלה-קרישקעס און אויסגענאגטע ביינדלעך פֿיש
 פֿאַראומערן דעם שבת קודשדיקן טיש.
 אַ פֿינצטערניש הילט איין דאָס הויז.

די מאַמע זיצט שוין מער ניט אויבן אָן,
 די קינדער און די אייניקלעך האָבן זי פֿאַרלאָזט.
 אויף שמאַלע שויבן האָט דער שלויער פֿראַסט
 אויסגעקאָוועט טויטנבלימלעך — גאַנצע זעקס מיליאָן.
 זי קוקט אויף זיי מיט אויגן מילד און גרוי,
 און שעפּטשעט שמיל: דאָס איז מיין הויזגעזינט.
 די טיר צעעפֿנט זיך — דער שבת-גוי
 קומט אָן צו פֿלײַען מיטן שטורעמווינט.

צוויי

איך האָב אַזויפֿיל קינדער אויסגעטראָגן,
 געוואָשן און געצוואָגן,
 געציכטיקט און געליכטיקט,
 פֿאַרתפֿילהט און פֿאַרתהילהט,
 פֿאַרתחינהט און פֿאַרשכינהט,
 זיי נאָכגעגאַנגען שריט און שריט,
 פֿון אַ גוט-אויג זיי אָפּגעהיט,
 פֿון שטרויכלוועגן אויסגעמיטן —
 ווער האָט די צונג פֿון מויל מיר אויסגעשניטן?
 דעם פֿינטס אַכזריותדיקע שווערט?
 אַן אייגן קינד וואָס האָט זיך אָפּגעקערט
 פֿון מיר מיט גלייכגילט און מיט שפּאַט
 און זי פֿאַרזעצט אין די לאַמבאַרדן פֿון אַ גרויסער שטאַט?

דריי

ווער וועט דיר ענטפערן ? ווער האט די מאס און וואג ?
פון הימל פאלן שמערן אין מיטן העלן טאג.

פיר

מאמע טייערע, איך גיי דיר נאך,
אין דרייען איינגעבויגן אין מיין בראך.
דער יאך איז שווער און שווער דער גאנג,
דער ווינט פארטראגט מיין שטום געזאנג,
אויף זינע פליגל. וואו איז דיין היים ?
איכה ישבה בדד האם ...

די סדרה ויחי

א. מ. 19 קסטן

ויקרא יעקב אל בניו . . .

א ווינטער פֿארנאָכט. די סדרה ויחי —
חסד און טריישאָפֿט ווי זייד און ווי סאַמעט —
איך בין זעקס יאָר אַלט און גרייך ביז די קני
פֿון משה קצין דעם דרדקי מלמד.

איך חזר די פרשות מיט פֿאַרכט און איך ווייס
אַז זיין לינקע האַנט איז איבער מיר פֿאַרצויגן.
נאָר זיין האַרץ איז אויסגעלייזט פֿון אַלדאָס בייז
און ווי בני יעקבן טונקלען איצט זיינע אויגן.

איך בין ראובן דער עלטסטער זון וואָס האָט
פֿאַראַומווירדיקט דעם פֿאַטערס בעט מיט זיין זאַמען.
נאָר זיין נאָמען איז מעכטיק פֿאַרן פנים פֿון גאָט
און גרויס אין געפֿעכט מיט די וואַסער-שטראָמען.

איך בין שמעון ולוי, פֿאַרשאַלטן ווי זיי
מיט וואַפֿן פֿון רויב, מיט רציחה פֿון מענטשן.
מיין זעל איז צעשפּאַלטן, מיין צאָרן און וויי
וועט קיינער ניט לויבן, וועט קיינער ניט בענטשן.

איך בין יהודהס האַנט אויפֿן נאַקן פֿון פֿיינט,
מיינע ברידער טוען זיך צו מיר בוקן.
א יונגער לייב, מיט אויגן ווי וויין —
איך לאַקער אויף פֿעלקער זיי צו פֿאַרצוקן.

איך וואוין ווי זבולון בני די באַרטנס פֿון ים.
ווי דאָס אייזל יששכר צווישן שאַף-געהויפֿן —
דער רוקן געבויגן און מילד ווי אַ לאַם,
מראַג איך די קנעכטשאַפֿט פֿון קויפֿן-פֿאַרקויפֿן.

— איך בין דן וואָס באַפֿאַלט ווי אַ שלאַנג דאָס פֿערד —
 אז דעם רייטער פֿאַרכאַפט אין האַלדז דער אַמעם
 און ער פֿאַלט אַרונטער טויט אויף דער ערד —
 נאָר גלייך בין איך גלייך מיט די אַנדערע שבֿטים.

נפֿתלי בין איך — מיניע רייד הילכען אַפּ
 איבער באַרג און מאַל, אין די טיפֿסטע תּהומען.
 איך בין יוסף דער פּאַסטוֹך מיטן געקרויזלמן קאַפּ,
 דער פֿעלז פֿון ישׂראל, דער שמראַם איבער שמראַמען,

דאָס פֿרוכטיקע ביימל ביים ליכטיקן קוואַל
 וואו די צווינגן שטרעקן זיך איבער דער מויער,
 דעם פֿאַטערס ברכות ווי אַ ווידערשאַל
 פֿאַרקלייבן מיט טרויער זיך איצט אין מיין אויער.

נאָר איין זאך ווייס איך, קלאַר און פֿאַרוואַר :
 מיט בנימין דעם וואַלף וועל איך זיך ניט פֿאַרהערן,
 ווייל צום דרדקי מלמד, צו די יונגלשע זעקס יאָר
 וועל איך זיך שוין קיינמאַל ניט אומקערן.

פ א ע ט ע ז

פֿון פֿוילע ביימער פֿאלן פֿוילע עפל.
 קראנקע קראַען קראַקען אויף די צווייגן.
 אין וויררויך פֿון גלחישן געפרעפל
 פֿאַעטן קומען אָן, קוקן צו און שווינגן.

זיי זעען אַליץ, זיי שפירן אַליץ און הערן
 דאָס דיין געוויין פֿון קארליקלעך, די שפיגען
 וואָס וועבן לייטער-נעצן צו די שמערן —
 זיי זוכן ניט נאָר קענען אַליץ געפֿינען:

דאָס ארץ וואָס ליגט נאָך אויסבאָהאַלטן
 אין אַדערן פֿון בערג ווי קאַלטע פֿלאַמען,
 דאָס קלענסטע מערשקע-האַרץ אין שטיינער-שפּאַלטן
 וואָס שרײַט אַריבער דעם גערויש פֿון ימען.

די האַרץ און די קנעכט, מיט בײַמישן און מיט ביקסן,
 פֿאַרטייליקער פֿון גוטס — די רויבער און די ריכטער —
 דעם יאסטרעב וואָס פֿאַרצוקט אי חיות, אי געוויקסן —
 זיי זעען אַליץ, די שווינגנדיקע דיכטער.

זיי שווינגן לאַנג, זיי וואַרטן לאַנג און האַפֿן
 אַז גאָט וועט זיך צו זיי אַנטפלעקן —
 ווען אַלע דוממים און אַלע צמחים שלאַפֿן,
 נאָר מענטש און חיה קאַרטשען זיך אין שרעקן.

גאטס הארבעריק

גאטס הארבעריק שרומפט איין מיט יעדן
 מאג. א מנין גוטע יידן ווארט —
 צער- פארשמארט און אינגעשפארט —
 אויף אינפאר-וויזעס צום גן עדן.
 די באנק איז לאנג, דער אויוון אויסגעלאשן,
 שויבן שפיגלען אפ פארפאפטע בערד.
 אויסגעלערט און אויסגעטרערט
 שטארן אויגן אויף אן אפגעבליצקטן גראשן.

הענט און פֿיס און אויסגעדארטע ביינער
 ווארטן האַפֿערדיק אויף זייער ריי.
 אן אויסגעשריי — איינס און צוויי
 קניקלען זיך אראפ די קלאַפֿטערדיקע שטיינער,
 און אויגן שטראַלן אויף אין פֿריידן:
 נאָך איין טראַט — זיי זיינען אין גן עדן.

ב ב ל

מיר ריידן אויף פֿארשיידענע לשונות —
מיין בלוט און איד.

אין בבל-טורעם וואו מיין וואוינן איז —
מיין בלוט זאגט יא און איד זאגט ניין.
מיר וועלן זיך שוין קיינמאל ניט פֿארשטיין.

די בלבים רייסן אָפּ די שוועלן
צום בלוט, צו מיר.

אין רינשמאָק פֿון פֿארסמטע צעלן —
מיין בלוט זאגט יא און איד זאגט ניין —
מיר וועלן זיך שוין קיינמאל ניט פֿארשטיין.

דער טורעם פֿאלט, די זיילן קראכן,
נאָר בכל בלייבט.

אויף שווינדלטרעפּ פֿון שבעים שפראַכן, —
מיין בלוט זאגט יא און איד זאגט ניין.
מיר וועלן זיך שוין קיינמאל ניט פֿארשטיין.

יִיִדִישֶׁ פֿאַעטן אין ניו יארק

געקומען זײַנע זיי פֿון קליינע און פֿון גרויסע שמעם,
אין גראַבע בורקעס און אין שיך מיט לאַמעס,
מיט אויפֿגעפֿראַלטע אויגן, מיט ליפֿן אין געבעט :
עס זאלן זיי דערקענען זייערע אָפֿגעפֿרעמדמע מאַמעס.

אין לעכער פֿינצטערע אויף „ריד“ און „פּיט“,
אין פֿאַרקלעך אָן אַ ביסל גראַז און אָן אַ בוים,
האַבן זיי געשמעלט די ערשטע שעמעוודיקע טרוים
און אָנגעהאַלטן זיך אין זויס פֿון זייער טרוים,

וואָס איז זיי נאַכגעגאַנגען פֿון דער היים,
ווי בלענד פֿון שניי און ווי דער רויש פֿון צווייט.
אין פֿינצטערע אַלייען פֿון גראַניט און ליים
האַבן זיי פֿאַרזויט די קערנער פֿון אַ ליד
וואָס זאל פֿאַרהוילן אַלע אַלמע לאַמעס —
עס דערקענען זיי שוין ווידער ניט די מאַמעס.

דער צייל מיר א מעשה: אַמאַל איז געווען...

מלך ראָוויטשן

1

אין בלויען רויך פֿון מיין ציגאַר,
אין קאַרמנשפּיל און אין געיעג
נאָך שלאַנקע מיידלפֿים —
צעוויינט זיך שטיל דער נאַר
אין מיר אין נודנע טעג.
דער הימל איז ניט שוין, ניט מיאום.

וואָס טויג דאָס אַלץ ? וואָס טויג
די מילדע וואַרעמקייט פֿון רייך,
די שמאַלע שורות פֿון אַ ליד,
אַ גוטן חבֿרם אַ גומאָויג,
דעם ווייבס געבלימלט קלייד —
ווען אַלע גלידער זינגען קאַלט, און מיד ?

אין בלויען רויך פֿון מיין ציגאַר
גרויט אויף דאָס פנים פֿון דעם נאַר.

2

שקרופֿלבלעטער נעמען מיך אַרום
אַפֿילו אין גרויסשטאַמישן געכרום.
וואַלקנאַצערס זינגען שטום און בלינד.
פֿון אַלע זייטן — קראַפּיווע און ווינט.
דערדושעט איז דאָס ייִדישע געזאַנג —
מיט וועלקע בלוטן טריפֿט דער זונענאָנמערגאַנג.

3

זוך א שאַמן אויף דער גאַס.
 אידיש ליד, ביזט מיד און בלאַס.
 מיט זאלין באַשפרענקלט איז די רומ
 וואָס ציט אַרויס פֿון מיר דאַס בלוט.

4

דערצייל מיר אַ מעשה :
 אַמאָל איז געווען
 אַ ציגעלע אַ ווינסע,
 אַ יינגעלע אַ ברען.

דאַס ציגעלע שפּרינגט ניט,
 דאַס יינגעלע זינגט ניט,
 דער טרויער איז גרויס —
 די מעשה איז אויס.

באַנמשע, שווייג ניט ...

באַנמשע, שווייג ניט ווי אַ ליימענער גולם.
 דער קרומער פֿישקע וואַרט אויף דיר אין מענדעלעס בויד,
 די קליאַמשע דורך האַגל און שניי-געוויטער,
 וועט צעטראַמפלען די נויט אויף יענער זייט פלויט
 און דיר ברענגען גלייך אין טוביהם גיטער.

באַנמשע, פֿאַרגעס אין דיין אַרעמען חלום.
 שלמה נגידס זייגער און גאַלדענע קייט
 זשאַווערן איצט אין פֿינצערע לאַמבאַרדן,
 נאָר ער ווייסט אז זיין פֿרייד וועט זיין צעשפּרייט
 אויף ביידע זייטן פֿון ייִדישן ירדן.

באַנמשע, אַנטלויף פֿון עולם התוהו.
 קריך גיכער אַרײַן אין מענדעלעס בויד.
 דער קליאַמשעס קלאַען ווי הייסע קוילן
 וועלן צעשניידן נויט און אויסמיידן טויט —
 עס פֿוילן די פֿעלדער און וועלדער פֿון פּוילן.

דער בעל מום רעדט צו גאט:

באפֿריי מיך ניט פֿון הויקער און פֿון עול,
 לאז מיך אַרומגיין טויב און בלינד און שטום —
 אין מיניע דלד אמות א בעל מום —
 די איינזאמקייט האט אויך א ווידערקול.

זי ווירבלט ווי א וואַסערל אין וואַלד,
 זי שאַרט זיך ווי א גריזשענדיקע מויז
 אויף די געוועקסטע דילן פֿון מיין הויז.
 די איינזאמקייט האט פֿורעם און געשטאַלט.

זי האַלט מיך איינגעקלאַמערט אין דער צוואַנג
 פֿון אירע בלייכע, ביינערדיקע הענט.
 ווען ס'האַט די נאַכט דאָס לעצטע ליכט פֿאַרלענדט —
 די איינזאמקייט גייט אויף אין א געזאַנג
 וואָס רוישט אין מיניע אַדערן ווי מיין בלוט.
 ס'איז גוט אַזוי, מיין גאַט, ס'איז גוט.

ק ל י י נ ע ע ל ע ג י ע

איך האב קיין זאך ניט פֿאָרגעסן :
 דאָ ביזמו געשמאַנען, דאָ ביזמו געזעסן,
 (דיינע פֿינגער גלעטן אויס די פֿיר הענגלעך,
 שאַרן אָפּ דעם שמויב פֿון בלומענשמענגלעך,
 פֿון בייכיקע פֿאַליאַנטן און קלאַווישן.
 דיין בלאַנדער קאַפּ, פֿאַרמוליעט אין אַ קישן,
 לויכט ווי אַ זונשנאַפּ מיט געפלאַצטע זאַנגען).
 דאָ ביזמו אין לאַנגע נעכט אַרומגעגאַנגען,
 אויסגעמאַסטן טויזנטער אַרשינען
 און אין שאַפענישן געכליפּ געוואַרט אויפֿן באַגינען
 און אויף מיר. אַ, איך האָב ניט פֿאָרגעסן
 די נאַגנדיקע אויסגעשפיגענע מעת לעת
 ווען איך האָב אין אַ צוואַנג פֿון שלויע שרעקן
 געהאַפֿט אַז דו וועסט זיך פֿאַר מיר אַנטפלעקן,
 אַז איך זאָל אין דיין זון און שאַטן
 זיין אַביסל כאַטש אין דיר געראַטן.

אַ, אַלע זאַכן וואַכן אין זכרון :
 דער דינפֿאַרשפיצמער צאַרן ווי אַ דאַרן,
 באַהאַלטן אין די פֿאַלדן פֿון דיין שמערן,
 געלעכטער אויסגעמישט מיט טרערן,
 דער שנאהם גיפֿט, די ליבשאַפֿטן
 מיט ביטערע און זיסע זאַפֿטן —
 טראַפֿנס וויין אויף דילן אויסגעגאַסן —
 חרטהם און פֿאַרדראַסן,
 און קרומע אַמוועגן וואָס פֿירן
 צו שטומע זומפן פֿון דעלירן.

איך ווייס : עם האָט איצט ניט קיין זינען
 צו וועבן נעצן און ווי שפיגען
 זיך אַפּוּנדערן און אויסבאַהאַלטן
 אין קאַנטן פֿון די ווענט, אין באַלקן-שפּאַלטן —
 אומעטום, אַ אומעטום ביזטו פֿאַראַנען.
 דאָ ביזטו געזעסן, דאָ ביזטו געשטאַנען,
 דאָ האָט דיין געלעכטער אומגעקלעמערט
 און מיניע בלומן אויפֿגעטריימלט און צעשמעטערט.
 דאָ האָט דיין געוויין מיך איינגעוויקלט
 אין תּכּריכּים-ליילעכער, צעפֿליקטע און צעשטיקלט —
 נאָר דאָ זיינען מיניע ליכטיקסטע געזאַנגען
 צוזאַמען מיטן ערשטן זונשטראַל אויפֿגעגאַנגען.

פֿיר לידער פֿון אַרטור רעמבאָ

איינס

די שפּיטכלערס שטייען לידיק. דער חשבון איז קלאַר :
 עס האָבן זיך געעקט די זיבן זאַטע יאָר.
 די שטורעם-רעגנס וועלן אַלץ פֿאַרפֿלייצן,
 פֿוילן וועט דער קאַרן, דער גערשטן און די ווייצן.
 ס'וועט טריקענען די פֿעל אויף יונגע קעלכער,
 פּוסטעווען וועלן פֿאַליצעס אין די געוועלכער.
 אַלמע וויכער אין לעכערדיקע שאַלן
 וועלן יאַמערן : ס'איז אַלץ פֿאַרפֿאַלן.
 קינדערישע אויגן וועלן גאַפֿן
 און וואַרטן אויף אַ שיף אין טויטן האַפֿן.
 נאָר גאַט וואָס וואוינט אין די הויכע הימלען —
 ער וועט אַ שווינגנדיקער צווען ווי די זוימען שימלען.

צוויי

אויף פֿאַרוואַרפֿענע זעגן, דורך שמעכיקן קאַרן
 וועל איך בלאַנדזשען, טאַפּטשען אויף שלאַנקע גראַזן.
 מינע פֿים וועלן שפירן דאָס שאַרפֿע בלאַזן
 פֿון ווינט וואָס וועט שניידן מיין לייב ווי מיט שפּאַרן.

איך טראַכט ניט, איך רייד ניט, מיין חלום העלט,
 באַגלייט מיך מיט ליבשאַפֿט אויף שריט און טריט.
 אין שפּעטן, זומער-בנינאַכטיקן בלוי

שפּאַן איך ווי אַ ציגיינער מיט
 מיין שווערן פּאַק איבער דער גרויסער וועלט —
 גליקלעך ווי מיט אַ געליבטער פֿרוי.

ד ר י י

אין די צעפליקטע קעשענעם די קאלטע הענט,
 דאס רעקל צעריסן און אפגעבלענדט.
 מיט א לאך אין די הויזן איז ער גענאָן
 אונטערן הימל, מוזע, דיין חברהמאָן.

כ'האָב געחלומט חלומות פֿון ליבע און גליק
 און גראַמען געשפונען אַהין און צוריק,
 זיך באַזעצט אין דער קרעטשמע פֿון די גרויסע בערן,
 אויפֿן הימל האָבן שמיל געשעפטשמעט די שמערן.

בײַ אַ טיפֿן גראַבן האָב איך זיך צוגעהערט
 צום געמורמל פֿון דער סעפטעמבער-נאַכט
 און צום טוי וואָס האָט אויף מיין שמערן געטרערט.

און דיכטענדיק אינמיטן דער רו, האָב איך
 ווי פֿידל-סטרונעס געצויגן פֿאַרטראַכט
 די בענדלעך פֿון מינע צעריסענע שיד.

פֿ י ר

עס גלױען גאַלדיק-ברוין די טרויבן
 און פֿלוימען פֿאַלן אויף דער ערד.
 איך בויג זיך אָן זיי אויפֿצוקלויבן.
 עס גלױען גאַלדיק-ברוין די טרויבן
 און עפל פֿוילן אויף דער ערד.

איך בין דער גערטנער — דינע ביימן
 וואַרטן אויף מיין אַנבאַריר,
 איך אַקער דינע טונקלקייטן.
 איך בין דער גערטנער — דינע ביימן
 ליגן אויסגעשפּרייט פֿאַר מיר.

א טויב אין מאנהעטן

פֿאַרגיב די גרויע טויב, אַ גאַט, פֿאַרגיב,
און האָב זי ליב ניט ווייניקער ווי דו האָסט ליב
דאָס ווערימל אין שפּאַלט פֿון טראַטוואַר,
דעם שמייכל פֿון אַן אָפּגעלאָזטן נאַר
ווי איך, וואָס שפּאַנט מיט איַלנדיקע טריט
און טראַכט פֿון דיר און מאַכט דערפֿון אַ ליד.

די טויב באַהאַלט זיך אין אַ טונקעלן קאַרניז —
די גאַס איז אויפֿגעוויירן, קאַלט און מיאום —
און ווילדע ייִנגלעך זוכן זי אַרום,
אין זייערע אויערן איר וואַרקענדיק געברום,
מיט שמיינער אין די פֿרירנדיקע הענט.
ווי איך האָט אויך די טויב אין טונקל דיך דערקענט.

צום ווייסן סוד

א. טאבאטשניקאן

איינס

שלאנגען, אויסגעהאקט אין בערג פֿון אייז,
פֿלוענדיקע וועלף אין שמערן-קרניז.
דער בער איז שפור ווי דער זיידע לומ —
און איך, אינמיטן פֿון דעם ווייסן סוד,
נעם אלץ ארום מיט מינע קליינע הענט
וואָס ווערן אינגעשרומפֿן און פֿאַרברענט.

קאָמעטן פֿלוען און שפּריצן הייסן קויל
אויף מינע ליפֿן, אויף מיין מויל,
אויף מיין צעאָקערטן געניק.
זיי פֿלוען אָן און פֿלוען באַלד צוריק
צום ווייסן, סודותדיקן שליאַך.
איך וויין, איך קלאַג, איך לאַך :
ווי קום איך דאָ אַהער —
צו עקדישן, צו וועלף, צום ווייסן בער ?

צוויי

שניירוויזן דרימלען אויף דער שויב.
אויפֿן פֿלויט אַ ציטערדיקע קראַ
צעקראַקעט זיך און מאַכט מיך שויב.
די זון האַט נאָך אַ האַלבע שעה
צו זינקען אין אַ ים פֿון פֿיאַלעט.
פֿון וואַלד שליכט אָן די גרויע מוויז
און נישטערט אויס אַ שטיקל בעט
אין שפּאַרעס פֿון דעם פֿאַדערהויז.
מיט שווערע טריט און שלאַבערדיקע שייך
און מיט אַ פֿנים וואָס איז שאַרף און שלוי —
דעצעמבער עפֿנט גיך די טיר פֿון קיך :

ס'איז פאָרונג-צייט פֿאַר מאַן און פֿרוי.
נאָר איך פֿאַרקריך נאָך טיפֿער ווי אַ קראַט
אין די ענגע קלאַמערן פֿון ווייסן סוד.

ד ר יי

קלאַפֿטערס ווייס אויף ווייס —
שמערן-איין, לבנה-איין,
און אויף דער שמאַלער לאַן —
אַ חלום אין געשפּאַן.
דער סקאַרפּיאַן פֿאַרצערט
די פֿראַסטיק-שוימענדיקע פֿערד,
און פֿון געווירבל האַט
באוויזן זיך דער ווייסער סוד.

פֿיר

היַזער פֿאַלן איין און קראַכן
און ווערן ווידער אויפֿגעבויט.
היַזער וואַכן אויף און לאַכן
און שמאַרבן אין דער גרויער נויט.
פֿון אַלט געהילץ ווערט נייער פֿייער,
פֿון אַלטע פֿייערן ווערט שטויב.
און דאָס געוויין פֿון מענטש און היה
ווערט שפינוועכס אויף אַ לויזער שויב.
פֿעלדמייני נישטערן אונטער דילן,
די פֿרייד — ניין איילן אין דער ערד —
וועט ווידער אויפֿטרייסלען דעם שמילן
קאַרן וואָס האַט זיי גענערט.

און איך, אין צוואַנג פֿון ווייסן סוד,
וועל זוכן אַליץ דעם וועג צו גאָט.

א צווייגל אויפן טראטואר

אן אפגעבראכן צווייגל אויפן טראטואר
 שטערט מיין שנעלן, יאגנדיקן שפאן.
 איך שמוין: ווי קומט עס דא אהער, פון וואן?
 איך קוק אויף דעם ווי אן אפגעריסענער נאר.

דוכט זיך מיר נאר אויס אזוי, צי וואס?
 קיין בוים איז דא נישטא אויף מיילן ווייט.
 פון שטיינער-שפאלטן שפארט ארויס אביסל גראן,
 עס גייען שמיל פארבני א צוויי דרני אלטע לייט,

און אינגלעך טומלען הילכיק און מיט פרייד.
 איך הויב דאס צווייגל אויף און קוק עס אן,
 און זע אין אפשטראל, ווען די זון פארגייט,
 אן אויסגעדארטן, דינפארשפיצטן שפאן.

די אינגלעך לאכן הילכיק און פארשניט
 און איך גיי נאך די צוויי דרני אלטע לייט.

אין וואַלד פֿון ליד

איינעם

אין פֿרייען אַוונט פֿליען אָפּ פֿייגל-משאַמעס —
 מיין אויער איז אַ רוישנדיקער וואַלד
 פֿול מיט זייער ווילד געפֿלאַמער.
 איך ווייס אז באַלד, אז באַלד,
 אין צוויי, אין דריי, אין פֿיר מינוטן
 בלייב איך אליין מיט דעם ניט-גוטן.

ער וועט גענענען און זיך הויך צעלאַכן
 און אויסשטרעקן אַ רויע צונג.
 מיט אַ געבראַזג וועט זיך די טיר פֿאַרמאַכן
 און איך וועל בלייבן מיט דעם וואוילן יונג.
 די פֿייגל פֿלאַמערן אין מיניע בלוטן
 און איך זינג לידער צום ניט-גוטן.

צוויי

אַ פֿינצערע, פֿולאויגיקע פֿאַנטערע באַפֿאַלט מיין הויזגעזינד —
 מיין האַב און גוטס, מיין קינד און רינד — שפּאַנט הפֿקר וואו
 מיין לאַנד איז רינד צעבליט. און איך, אין שאַרף-געשמרניפֿטע
 טראַנטעס, ווי אַ קלאון אין צירק, מוז צווען, שמיל און מיד,
 מוז הערן און מוז שווינגן. איך וועל זיך אויסבאַהאַלטן אין קאַלטן
 בלעטערפֿאַל, אין אַפּגעפֿוילטע צווייגן, ביז די פֿאַנטערע וועט
 מוזן ווערן מיד — זיך אומקערן צוריק אין וואַלד פֿון ליד.

מײַן וואַלד

צו ראָז מאַרגאַשעס

דאָ איז דער ליפע-בוים אַביסל איינגעבויען.
 אין בלעטער-וואַרג: דרײַ לעכער — זשמורענדיקע אויגן
 און אַ מויל וואָס שמשירעט, ברייט צעפראַלט,
 מיט פֿוילע ציין, ווי פּניאַקעס אינעם וואַלד.

און דאָס איז די בערעזע. די ווייס און שוואַרצע קארע
 בלענדט און שרעקט זיך גאַרניש פֿאַר אַן עין הרע.
 דערנעבן קליינע ביימלעך — איך ווייס ניט זייער נאָמען —
 שמאַל און שלאַנק ווי וואַסערשטראַמען,
 גאַר טיף פֿאַרוואַרצלט אין דער שוואַרצער ערד,
 ווי אייניקלעך נגידישע וואָס גאָט האָט זיי באַשערט
 מיט פֿבֿוד און מיט שיינקייט און מיט עולם הבא.
 אין ווייטן זומפּ צעקוואַקעט זיך אַ זשאַבע.

ווי קומט דער וואַלד צו מיר? איר זאַלט ניט פֿרעגן.
 שפורע גויים לוייערן אויף מיר מיט העק און זעגן.

גיב מיר דיין אַטעם ...

איך בין אַנטלאָפֿן און זיך אויסכאַהאַלטן
איך די פֿאַלדן פֿון פֿאַרשאַטענמע געשמאַלטן —
איך פֿייער פֿון גראַניט, אין מויל פֿון היאַצינט,
וואָס עפֿנט זיך אין פֿלאַטער פֿונעם ווינט.
נאַר יעדעס מאָל האָב איך זיך אומגעקערט.
איך דינע אַדערן, געליבטע ערד.

גיב מיר דיין אַטעם, דינע ליפֿן גיב,
די בערג און מאָלן פֿון דיין ליב וואָס איך האָב ליב.
גיב דיין עשירות און דיין דרויב,
די וואַסערקוואַלן און דעם שמויב,
און פֿון דיין טונקעלן אינגעווייד —
דיין פֿייער און דיין פֿראַסטיקייט.

דער חלום איז מיין עדות

פֿון וואָנען קומען זיי, די האַרביקע, גרוי-טאַרביקע וואַנדראַוויקעס,
פֿאַרשטויבטע און אין גאַט פֿאַרגלויבטע למד-וואָוויקעס,
מיט פּנימער געצאַקט און אויסגעהאַקט ווי קיזלשטיין
און מיט דעם הייסן קויל פֿון סנה אין זייער הויל געביין?
פֿון וואָנען קומען זיי צו גיין,
מיט גוליעס און מיט קוליעס, אין שניי און רעגן,
ניט דורך קאַיזער-שמראַזן נאָר פֿון רוזנדיקע הינטעררוועגן,
מיט באַדיקעס אין די פֿאַרקלעפטע, וואַל-געוועכטע בערד
און פֿיבערדיקע, גריבערדיקע אויגן — פֿאַרצערט און אויסגעמרערט?

פֿון וואָנען קומען זיי? דער חלום איז מיין עדות:
איך קאָן זיי ניט דערקענען, מיניע עלטערזיידעס.

גערענק-טאָוּלען

מיין זיידע נח

איינס

מיין זיידע נח האָט געטריבן אויסגעפאַשעמע כהמות
יעדן דריטן דאָנערשטיק אויף אַן אַנדערן יאָרִיד,
נאָר שבתים און יום טובים געצערמלט אַלטע שימות,
ניט ווינציקער ווי דאָס פֿלעשל ניין און נינציקער אַקעוויט.

מיין זיידע זישאָ מרדכי האָט אין פֿינצערן געוועלבל
פֿאַר קונים אויסגעשפיגן די גרינע גאַל,
נאָר מיט תּמימותדיקע אויגן, ווי בײַ אַ מאַגער קעלבל,
געדאַנקט דעם אויבערשטן פֿאַר יעדן חצי צאַל.

מיין באַכע חיה שֵׁרָה האָט דאָס קאַרבירמע שייטל
געכיטן ווי די פֿערלקאַס פֿון יאָר צו יאָר,
אַ געלע סמענגע, ווי אַן אַפּגעוויאַנעט קווייטל,
האָט באַצירט מיין באַכע לייטשעס גרוי־געקרויזטע האָר.

דעצעמבער נינצן־פֿופֿצן האָבן די קאַזאַקן
פֿאַרשלעפט אַ באַרוויסן — אין אַ צעשליסן העמד —
מיין זיידן זישאָ מרדכי. אין הילצערנע באַראַקן
האָט ער אַפּגעפֿינצערט אַלע זיינע יאָרן אין דער פֿרעמד.

קיין בעהמען, אין דעם לאַנד פֿון מילך און האַניק,
פֿון ווינגערטנער, פֿון האַפּן און פֿון אַלדאָס גומס,
האָט מיין זיידע נח, דער הויפּט־העלד פֿון מיין כּראַניק,
געבראַכט זיין הויזגעזינט — אַ גאַנצן טויז.

אין בעהמען האָט מיין זיידע — פּונקט ווי אין מצריים —
געדזשוויגעט שטיינער און געקנאַטן ליים,
ווען עסטרייך האָט געקרוינט אַ קעניגל אַ נייעם
האָט ער מיט דער משפּחה זיך אומגעקערט אַהיים.

צוויי

בויערקע שמיים הרוב, נאָר די שול איז גאַנץ געבליבן,
 טשאַמעס פֿרינדיקע פֿייגל האָבן זיך אַוועקגעשטעלט
 אויף זריבעס נאַקעמע, געפיקט און אויסגעקליבן
 ווערימלעך און טויטע פֿליגן פֿון אַ טויטער וועלט.

„דאָס ביזסטו מיין שמעטל?“ — האָט דער זיידע זיך צעשריגן,
 ער האָט געזוכט דאָס הקדש, דעם מרחץ און די כעלזער קלויז,
 און מיט אַ וויינענדיקן, נאַגנדיקן ניגון
 האָט ער אונדז צוגעפֿירט צום איבערבליבעכץ פֿון זיין הויז.

די באַבע חיה שרה, האָט געווישט די טרערן,
 די מעכטער און די אייניקלעך האָבן מיטגעוויינט מיט איר,
 נאָר ווען עס האָט באַוווּזן זיך דער ערשמער שמערן
 האָב איך דערשפּירט אויף מיניע באַקן אַ וואַרימען באַריר.

איך האָב געהערט דעם זיידנס זיידן-סאַמעמענע ווערטער:
 „דו ביזסט דאָס עלטסטע אייניקל, אינגאַנצן זיבן יאָר,
 דו ביזסט געווען און וועסט נאָך זיין אויף טויזנט פֿרעמדע ערטער,
 נאָר בענקען וועסטו אייביק דאָ אַהער, דאָס זאָג איך דיר פֿאַרוואָר.“

ער האָט דערלאַנגט אונדז וואַסער פֿון אַן אויסגעטשערפעט קריגל
 און פעניצלעך פֿון קאַרן ראַזעווע פֿאַרדאַרמן ברויט,
 דערנאָך אונדז אַ געלעגער אויסגעבעט פֿון שמיינער און פֿון ציגל,
 און מיט די אייגענע צוויי הענט צוריק זיין שמיבל אויפֿגעבויט.

ער האָט פֿאַרפֿלאַנצט קאַרטאָפֿליעס, אונערקעס און קוקורוזעס
 און אַפּגעקויפֿט ביים גוי אין דאָרף אַ מעלקענדיקע ציג —
 דער זעלבער גוי האָט שפעטער אַפּגעפֿליקט פֿון טירן די מזוזות
 ווען די אוקראַינער און פּאָליאַקן האָבן אַנגעפֿירט אַ קריג.

דער גומער ייד

יאר איין, יאר אויס מיט די קצבים זיך געלאָרן
 אין דער זשופיצע פֿון אמלאַס וואָס האָט געבלענדט
 ווי ביי הַבְּדֵלָה די נעגל פֿון זײַנע הענט.
 יעדן זומער אין דער פֿרי האָט ער די פֿיס געבאָרן
 אין דער ריקע נעבן בית הקברות.
 געקומען זײַנען שעמעוודיק צו אים עגנות און עקרות
 מיט קוויטלעך און נאָך גומע עצות.
 טרעגער-יונגען מיט פֿאַרשארטע היטלעך און בריימע פֿלייצעס
 האָבן זיך געשראַקן פֿאַר זײַן שפּיזלדיקן בליק,
 און פֿלה מיידלעך בײַם פֿראַלען גרעט אונטער דער בריק
 האָבן געחלומט פֿון זײַנע זיבן בנים.
 די גאַנצע שטאַט האָט גוט געוואוסט אז אָן אים
 וואַלט דאָס וואַסער אויסגעטריקנט אין די קאַנען
 און אין די מולטערס וועט דאָס ברויט פֿאַרוויאַנען.
 נאָר ווען זײַן ייִנגסטער זון האָט אָנגעטאָן אַ פעלערניע
 און מיט אַ יאַמשן-שמעקעלע אין שטאַט אַרומגעשפּאַנט,
 האָט זיך פֿלוצים אָפּגעטאָן פֿון אים די שכינה,
 און מיט די אויגן, אָנגעצילטע צו דער מזרח-וואַנט,
 האָט ער אין אַ ווינטער-אַונט אויפֿגעהערט צו זשיפֿן
 און אויסגעאַנגען מיט אַ קללה אויף די ליפֿן.

פויטאש קלעזמער

איצמער וויל איך פויטאשן באזינגען,
 דעם בעסטן קלעזמער-יונג אין גאנץ קליין-ווילן,
 פויטאש מיטן גלעזענעם אויג און אויסגעריבענע זווילן.
 ווען מעשענע מאצן האבן אנגעהויבן קלינגען

האט ער די סטרונעס פון זיין פֿידל אנגעצויגן
 און ביי אלט און יונג, אפילו ביי יונים,
 וואס אלע האבן זיי דאס זעלבע פנים,
 האט די זון באזעצט זיך אין די אויגן.

פויטאש, פויטאש, איך בין ביי דינע פֿיס געלעגן,
 מיט חתן בחורים און פלה מוידן
 צו התונות געפארן אין אנגעפראפטע בוידן,
 און געזען דיך וואלגערן א שפורער אויף הינטערוועגן.

קיין בויבערקע האט דיך דער ווינט פֿארטריבן.
 דארט האסטו אויפגעזוכט א האלבן טויז קלעזמארים
 און מיטן פֿידל-קאסטן אונטערן ארעם
 אויף שמענדיק שוין ביי אונדז פֿארבליבן.
 אויף א מצבה צווישן הונדערטער קברים
 האט דער ווינט שוין לאנג דיין נאמען אפגעריבן.

בויבערקע איז מיט די ווארצלען אויסגעריסן.
 נאר איך אליין געדענק דיך, איך וועל דיך באזינגען
 ווען מעשענע מאצן הויבן אן צו קלינגען
 און פֿידל-סטרונעס ליגן אין מיין הארץ צעשליסן.

פֿראַים פֿאַגעלפֿאַנגער

נאַקעמע זריבעס. וואָרנדיקער קלויסמערשפיץ.
 באַדיקעס און ווילדגראַז טרויערן.
 וואו זינען אלע שיינע מויערן,
 דער שולדאָך, די טשאַמע מויבן
 און די שאַרלאַך-בלעמער פֿון די ווילדע טרויבן
 בני חיים נגידס בלישמשנדיקע שויבן ?

וואו איז דער שולהויף און וואו איז הערש דער לאַנגער
 און וואו, אַ וואו איז פֿראַים פֿאַגעלפֿאַנגער ?
 וואו די תּכּריכים וואָס זײַן מוטער האָט גענייט
 מיט אַ פֿראַסטיקער נאַדל און מיט הייסע פֿינגער —
 די אַלמע מוטער און איר זון דער זינגער ?

וואו זינען די יינגלעך מיט די פֿאַפּירענע טשאַקעס און הילצערנע זעבלען,
 מיט טשערעפּלעך, מיט גראַצערס און מיט קנעפּ ?
 וואו זינען די יינגלעך מיטן געלן אויסשיט אויף די קעפּ,
 די יעפֿרייטערס, די צוגפּירערס און די פֿעלדוועבלען ?
 וואו זינען די אויסגעקעכלטע — אין סאַמעמקראַנגדלעך און הימלעך
 ווי מאַטראַסן —

וואָס האָבן פֿאַרבאָרגענערהייט געכאַפּט אַ שלוק פֿון דאַמענפּאַפּיראַסן ?
 וואו איז פּוּמאַש מיטן גלעזערנעם אויג און אויסגעדרייטע שיד
 און וואו אַ וואו איז פֿראַים פֿאַגעלפֿאַנגער מיט זיין פּליך ?

וואו איז ער וואו, דער גאַלדענער זינגער
 וואָס זײַן שם האָט ווי אַ ווילד געוויקס זיך צעבליט
 אין קראַקע, אין פּשעמיש, אין טאַרנאַפּאַל,
 און מיטגעגאַנגען מיטן בעטלער אויפֿן יאַרד,
 און מיטגעגאַנגען מיטן פּאַסמוך אין טאַל ?

וואו איז ער וואו, דער גאַלדענער זינגער,
 וואָס האָט ווי בערל באַדער אויסגעמאַסטן דאַרף און שטאַט,

געשטארבן פֿון הונגער, גענעכטיקט אין באַד
און גערופֿן די וועלט — „מיין גינגאַלדענער ראַד“?

וואו זינגען זיינע לידער — „מינע האַרציקע זין“?
וואָס מיידלעך פֿלעגן זינגען ביי דער זינגערמאַשין,
פֿרײַטיק אויף די דילן ביים גביר
און שבת אויפֿן פעקאליק און ביים שפּאַציר?

אַ, פֿראַים פֿאַגעלפֿאַנגער, גאַלדענער זינגער,
וועלכער בית עולם באַהאַלט דיין געביין?
איך שרײַב דאָס ליד מיט ציטעריקע פֿינגער,
זאָל מען עס לעזן אין שטילן געוויין.

דעם דיינס טאַכטער

זי איז געווען אַ סאָווע אין דער נאַכט.
נאַקעט ווי אין דער מומערס טראַכט
האַט זי געכאַוועט חלומות און באַגערן,
אויסבאַהאַלטן אירע זיידענע טרערן
פֿון פֿאַטער, דעם דיין אין דער שטאַט.
זי האַט זיך פֿאַרלאָזט אויף גאַטס באַראַט,
און זיצנדיק ביים שבתדיקן טיש
געזען ווי אין אַ פֿאַרבּלענדעניש
שלאַנקע העלדן פֿון ראַמאַנען,
שלעסער אויף די בערג און בלומען-לאַנען.
ווען טאַטע-מאַמע האָבן זי פֿאַרקנסט
האַט זי געשוויגן און גאַנצע טעג געפֿאַסט.
אונטער דער חופּה, הערנדיק דעם הרי אַה,
האַט זי אויפֿגעפֿלאַטערט ווי אין ווינט אַ וויינישבלאַט,
און אירע אויגן האָבן געזען און אירע אויערן האָבן געהערט
ווי אירע פֿיס זינקען, זינקען אין דער ערד.

דער שטאָט משוגענער

מיט זײַנע צעווייניקטע און ברייטע פֿאלעם
האַט ער אויסגעמאַסטן צוואַנציק מאָל אַ טאָג די שטאָט,
וואָס האָט געוואוסט: זײַן גרויסער עול איז
אויסצוקויפֿן זײַנע יוגנטלעכע זינד בײַ גאָט.

דאָס דאַרע פנים און די אוינגנריכער
האַבן אָפגעשראַקן קינד און קייט.
אין יאָגעניש פֿון אויפֿגעפֿלאַמטן פֿיבער
האַט ער געשניטן דאָס וואָס ער האָט אַמאָל פֿאַרזײט.

מיט שמעקנס, שטיינער און מיט חוזק
האַבן באַדיונגען געצילט אויף אים אויף שריט און טריט.
די ברוסט צעכראַסמעט און די מלבושים לויזיק,
און אויף דער לינקער באַק אַ טיפֿער רויטער שניט.

אין האָס צום שוסטער, שניידער און צום טרעגער
האַט ער די שטאָט געהאַלטן פֿאַר אַ שטינג מיט מינו,
און אין הקדש אויפֿן טוכלעם שטרויגעלעגער
האַט ער געהלומט פֿון רענדלעך און פֿון אַ שימל רײַז.

צוויי לידער צו לאהן

איינס

די ערד איז גארניט. נאָס און קאַלט
פֿאַלן מינע אויגן צו.
איך וועל אינגדרימלען ווי דו
אין געפּלהויך פֿון דיין געשמאַלט.

די ערד איז גארניט. נאָס און קאַלט
וועל איך ווערן ווי די ערד.
כ'האַב אַלע טרערן אויסגעטרערט —
היל מיך איין אין דיין געפֿאַלד.

צוויי

ווען איך באַדאַרף
איז דער בוים אַ האַרף
און סטרונעס די צווייגן.
ווי דאָס אָפּגעדאַרמע שמענגל בעז
אין דער שלאַנקער וואַזע אויף מיין טיש,
וואָס וואַרט עס זאָל געשען אַ נס:
זיך צעבליען אין דער טריקעניש.

וויין ניט, מומער רחל ...

איך האָב געהערט דער מומער רחלס יאַמערלעך געוויין
ווען משה קצין, דער דרדקי מלמד,
איז אוועקגעפֿאלן ווי אַ שפּלימער פֿון אַ קרוכלשטיין,
דאָס מויל צעפּראַלט, ווי שימערע מצבֿות זינע ציין,
און זינע אויגן — אויפֿגעגלאַצט ווי קאַלטער סאַמעט.

איך בין געוואָרן שמאַר און שמום פֿון שרעק,
ווען דורך די טרעשמשענדיקע שויבן-שפּאַלטן
האָב איך דערזען אַן אַנגעלאַף פֿון שלעק,
פֿון עקדישן, פֿון פיפּערנאַמערטס און פֿון ווילדע בעק —
און בין געקראַכן אויף אַלע פֿיר זיך אויסבאַהאַלטן.

נאָר שפּעטער, ווען דער קנויט האָט לאַנג שוין אויסגעברענט
אין קלעם פֿון מיין פֿאַרסאַזשעטן לאַמטערן,
האָב איך, טאַפּטשענדיק אין שנייאַיקן געבלענד,
אַלץ געזען די רימענדלעך פֿון קאַנטישק אין משה קצינס הענט —
אויסגעווייקטע פֿון דער מומער רחלס טרערן.

שאַטנס אויפן שליידך

איינס

אלמע שאַטנס, ווי אלמע ווערטער, הילן מיד איין.
 ווען איך בין געוועזן זייער יונג
 האָט אַ וואָרט אַ ברי געטאָן די שפיץ פֿון מיין צונג
 און אויסגעוועפט ווי קאלעמוטנער וויין.
 שאַטנס שימערן אויף אַ קרומען שליידך:
 פֿינגער פֿון אַ בוים, פֿון אַ שינדל-דאָך,
 פֿון אַ פֿירענגל אויף אַ פֿאַרשטויבטער שויב.
 אלמע שאַטנס מאַכן מיד שמוס,
 אלמע ווערטער מאַכן מיד טויב.
 איך בין געראַטן אין אַ בעל מום.

צוויי

דערקען מיד ווי מען דערקענט אַן אייגן הויז.
 ס'איז שפעט אין האַרבסט. די זון איז קאַרג.
 די גאַס איז פּוסט, פֿאַרפֿוילט דאָס בלעטער-וואָרג.
 דורך פֿענצטער-ראַמען קוקט אַ פֿרוי אַרויס.
 דו שטעלסט זיך אָפּ און שטוינסט:
 דאָס איז דאָס הויז וואו דו וואוינסט.

דריי

היזער שלאָפֿן קיינמאַל נישט.
 די זון דאַרף זיי ניט אויפֿוועקן.
 זיי דאַרפֿן זיך ניט שרעקן
 פֿאַרן ווינט. אין דער פֿרי ווישט
 ער זיי די אויגן אויס.
 איך וויל זיין געראַטן אין אַ הויז.

פֿיר

דיין צארן ברענט אין מיין זפרון ווי א דארן.
דער זייגער מיקט, עם פֿלאַמערן די גארדינען.
אין דרויסן טרובען הייזעריק מאַשינען.
איך פֿרעג: וואָס איז געוואָרן
פֿון דיין ליבשאַפֿט? מיר זיינען ביידע וואָך.
רעגנמראַפֿנס קאָפען פֿונעם דאָך.

פִּיר בִּילְדֵער

ישראל לאַנדאָנען

„לאַנדשאַפֿט“ פֿון ב. קאַפּמאַן

טונקל-גראַע קראַען מיט אַפּגעשונדענע פֿליגל,
 מיט שנאָבלען שאַרף פֿאַרשפיצט,
 הויערן אויף אַ ווינטערדיק פֿאַרשנייטן פֿלויט.
 דאָס קליינע הויז איז אונטער שלאָס און ריגל.
 דער פֿראַסט האָט אויף די שוויבן אויסגעקריצט
 בלומען-פֿלימערלעך, ווי דינצעשניטן קרויט,
 און אויסגעשפּרייט אַ האַרטע פֿלאַך
 פֿון גליטשיק גלאַז אויף יעדן שמאַלן שליאַך.
 די גאַנצע לאַנדשאַפֿט שמעקט מיט ערבֿ-טויט.

„אַ שטיבל אין קאַנעטיקוט“ פֿון היים גראַם

אַ שטיבל אין קאַנעטיקוט —
 דער דאָך צום הימל אויפֿגעהויבן.
 אין זון-פֿאַרגייענדיקן בלוט
 בלענדן שאַרף די שוויבן.
 די בלעמער קופּער-געל און גרעל
 דעקן צו די הילצערנע פֿאַרפֿוילטע שוועל.
 אַ פֿעמע דאַמע מיט אַ שירעמל אין האַנד —
 דער רויטער הוט פֿאַרנומען מיט אַ גרינעם באַנד —
 בלייבט שטיין פֿאַרגאַפֿט אין מיטן גאַנג:
 אַ בלויער פֿויגל פֿאַרגייט זיך אין געזאַנג.

„שטיל לעבן“ פֿון זיגמונט מענקעס

די מאַסקע מיט'ן אויפֿגעפּראַלטן מויל,
 דאָס ברוינע בענקל און דער שמאַלער מאַפּ
 מיט פֿיאַלעמע בלומען — שמאַרן פֿונעם בילד אַראָפּ,
 און דער געמיש פֿון טערפענטיין און אויל
 שפּרייט אויס אַ זיסלעכן גערוד,
 ווי פֿון אַ שליימיק שטייענדיקן טינד,
 ווי שימל פֿון אַ פֿאַרלעגערט לידער-בוך.
 אין הינטער-גרונט: אַ גרינער פּליאַס,
 אַרומגענומען פֿון אַ שימערירנדיקער ראַם —
 דאָס איז זײַן האַרבסטיק קיניגרייך.

„אַ קליין הויז ביים ים“ פֿון משה סאַיער

דאָס קליינע הויז ביים ים.
 רויטע פֿייגל טאַנצן אויפֿן דאַך.
 קלעטער־פֿלאַנצן דעקן צו די ווענט.
 דאַרט וואו די זון האַט אָפּגעברענט —
 אַ ווייטער קיילעכדיקער פּליאַס.
 געוויקסן הויבן אָן צו ווערן וואַך.
 די כוואַליעס זידן אויף מיט שוים.
 אַ מיידל האַט זיך שטיל צעלאַכט.
 זי זיצט אונטער אַ פֿאַרדאַרטן בוים.
 איר וויינגלאַז פֿאַלט אַראָפּ און קראַכט.
 די שערבּלעך בלישמטשען. עס דערנענטערט זיך די נאַכט.

צום קלענסטן שמערן

פֿיר מיד, מזל, צו דעם קלענסטן שמערן.
 גרייט צו פֿאר מיר א באַנקעטל פֿון שטרוי
 וואו איך וועל ליגן, זען און הערן
 דעם שאַרף פֿון שמילסטן טראַפֿן טוי.
 איז טיפֿן טינד פֿון תּוהודיקן בלוי
 וועל איך אלץ אַננעמען פֿאר גערן.

איך ווייס, דער וועג איז ווייט און וויכערס קאַרגן
 ניט די שאַרפֿסטע שמעך אויף יעדן שפּאַן,
 וואו נאָך אַ מאַל איז דאָ אַ באַרג און
 נאָך אַ וואַלקנבראָך אַ שמערן איז פֿאַראַן.
 פֿיר מיד, מזל, רייניק אָפּ די צאַמען —
 מיין שמערן וואַרט און איך וויל ניט פֿאַרוואַמען.

גרונטפֿעסטיק מיך ...

גרונטפֿעסטיק מיך און גיב מיר מאַכט
 פֿון אַלע שטרויכלונגען אַפּצונויגן.
 מאַך פֿעסט מיין טראַט. א, זאָלן מיניע אויגן
 באַצווינגען אַלע וויסמע קליפות אין דער נאַכט
 וואָס רינגלען פֿון אַלע זייטן מיך אַרום
 און ווילן מיין געביין פֿאַרצערן.
 גיב מיר פּח צו פֿאַרשווייגן און צו הערן
 ווי מיניע שונאים, טויב און בלינד און קרום,
 שפּרייטן נעצן אויף מיין הויזגעזינד
 און בייזן סם אויף מיניע מילדע גימער.
 דו ביזסט מיין האַר און מיין געבימער,
 און איך : אַ טראַפּן טוי, אַ שטויבעלע אין ווינט
 וואָס הויבט זיך אויף און נידערט לויט דיין ווילן —
 וואָס דאַרף מיך אַרן ווען די פּלעכים בילן ?

טאכאטשניק, וואס הערט זיך אויף איסט בראדוויי?

טאכאטשניק, וואס הערט זיך אויף איסט בראדוויי?

— דער זעלבער רעגן, דער זעלבער שניי,
די זעלבע ביימלעך, נאָר עס פֿאַלן פֿון זיי
דינערע שאַטנס אויפֿן טראַטואַר,
וואָס יאָמערט און קלאַגט ווי דער אַלטער נאָר
וואָס פֿאַרקויפֿט פֿאַר גראַשנס זיין ביסל צער —
אין הימל הערט מען זיין ווייגעשריי.

ווער איז דער בעמלער? — אַ בעל מום
וואָס קריכט אויף אַלע פֿיר אַרום
און האָט זיך פֿאַרלייגט אויף אונדזער תּהום.
נאָך איידער אונדזער זון פֿאַרגייט
האַט ער זיין שאַטן אויסגעשפּרייט
אויף קינד און קייט, אויף שטוב און קלייט —
אין דער רינע דאַרבט די בלויע בלום.

און מיר? ווי קומען מיר אַהער?
— אויף איסט בראַדוויי, אויף ראַטגערס סקווער,
איז ראַזענפֿעלדס צעווייקטע טרער
פֿאַרבליבן נאָך ביז היינט צו טאָג,
און באַוושאָווערס פֿאַרווירטע פּלאַג
היט אונדזער קליינע מאַס און וואַג.
אויף יעדן טראַט, אויף יעדן קער

באַווייזן זיי זיך אין פֿלייש און בלוט:
לייוויק מיט זיין געזאַלצענער רומ,
דער בלאַנדער לאַנדוי אין גוטן מום,
און מאַני לייב די טירקל-טויב —
זיינע קווייטן בלויען אויף יעדער שויב —
האַלפּערנס געבריל מאַכט אַלין אונדז טויב
און ראַלניק שעפּטשעט: ס'איז גומ, ס'איז גומ.

שטאלצענבערג, גרוי צו אכצן יאר —
 ער איז געווען מיט קימסן א גלייכע פאר —
 איז נאך ענג פארקניפט אין אונדזער וואר
 און וועט קיינמאל ניט אויסמינדן אונדזער מיט.
 ווי געפערלמער מוי אויף צעכלימן צווייט
 גייט אונדז נאך זיין ליד אויף שרייט און טרייט
 און פאלט ווי שניי-שמויב אויף אונדזערע האר.

דאס אלץ וואס עם הערט זיך אויף איסט בראדוויי ?
 — דער זעלבער רעגן, דער זעלבער שניי,
 נאר דעם אלמנס בעמלערשער וויי-געשריי
 דערמאנט אונדז אין אונדזער בראך און וויי.

אין גינגאלדענעם שוויגן

שמערן און פייגל,
שמינער און דערנער —
קאפיטעמס און דערנער
בעל פעור און עגל.

עם פלאטערט דער שיימער:
ביינער, האָר, פלייש.
באָדיקעס און בימער-קריימער
ברענען אין עמוד האש.

אָנגעלאָדענע גלעקער
הענגען אויף צווייגן —
זיי וואַרטן אויף די העקער
אין גינגאלדענעם שוויגן.

פֿאַר טייליק מיך...

נאַכט, נאַכט, פֿאַל ווי אַ שווערמ
 אויף מיין נאַקעט אַפּגעשונדענער ערד.
 פֿאַרטייליק מיך ווי דעם לעצטן שטראַל
 אויפֿן זוים פֿון אינגעשטילטן וואַסער־פֿאַל.

דערשטיק מיין אַמעם אין דיין קאַלטער שוים —
 איך בין ניט בעסער ווי די פֿלעדערמויז,
 איך בין ניט ערגער ווי די רויז וואָס שפּרייט
 אירע וועלקע בלעטער אין דיין אינגעווייז.

דער ווינט וועט אלץ פארשארן...

דער ווינט וועט אלץ פארשארן.
 ליבע, ליד און לויב
 וואלגערן זיך אין שטויב
 בני פינצטערע פאנארן.

דאס ווארט וואס האט געקלונגען
 זשאווערט אויף דער קייט.
 דאס גאלד פון אייביקייט
 איז שפאט פאר וואוילע יונגען.

זיי וועלן אלצדינג ארבן:
 ליבע, ליד און לויב,
 און ווארפן ווייסן שטויב
 אויף מיין צעקנילמן שארבן.

עלעגיע: דזשאן פֿיצדזשעראלד קענעדי

אין דער פֿארבלענדעניש פֿון זון און ווינט,
 פֿון גאלדיק-גרינעם שוים בנים וואַסער-ברעג
 אין די לעצטע ווייניק-טערפקע טעג פֿון האַרבסט —
 האָב איך געהערט די נייעס אז דו שטאַרבסט
 פֿון קוילן וואָס האָבן אינגעבויערט שרעק
 ביי יונג און אַלט, ביי קינד און רינד.

די בייזע שלאַנג וואָס צישעט סם —
 (דער מענטש איז ניט געבאָרן פֿריי צו זיין) —
 האָט דיך געפֿונען גיך און אומגעריכט,
 האָט אויסגעלאָשן פֿון דער וועלט דאָס ליכט,
 דעם גניס, די קלאַרע וואַר פֿון זיין,
 דעם זון, דעם פֿאַמער פֿון זיין שטאַם.

מיט קעפֿ געבויענע אויף מראַטואַרן און אויף מרעפֿ
 שטייען גאַנצע עדהס, נאַענט און ווייט.
 די ביימער רוישן ניט, די פֿייגל זיינען שמיל,
 דער ים האַלט איין זיין ווילד געבריל —
 די שלאַנג נאָר העשעט נאַריש און פֿאַרשייט —
 אַלמנה, היל אונדו איין אין דיין פֿאַרוויינטן קרעפֿ.

קליינע עלעגיע

מיר האבן אויך אמאל געהערט
ווי עס שפראצט דאס גראז פֿון טראַטואַרן-שפּאַלמן.
וואו איז דאָס ליד איצט? — אויסבאַהאַלטן
אונטער דער קאַלטער, גליווערדיקער ערד —
מיר זיינען אַלטע לייט מיט סיווע בערד.

מיר האַבן אויך אמאל געפֿלאַמט
אין זונגעשטראַל פֿון יונים און פֿון יולים.
די פֿאַםפֿאַר-ריחות פֿון צעבלימע בתולות
האַבן אונדז אויף אייביק אָפּגעסמט —
מיר זיינען אַלט און גרויער נאָך פֿון זאַמד.

מיר האַבן אויך אמאל געקלערט
די זון און די לכּנה צו פֿאַרוואַנדלען
אין פֿולע זשמעניעס ראַזשינקעס מיט מאַנדלען.
איצט ליגן מיר ניין איילן אין דער ערד —
מיר זיינען אַלטע לייט מיט סיווע בערד.

פ א ע ט ז

„דער האַרבסטווינט וויינט אויף די געמאַרקן מיטן
קלענסטן קרעמער אין אַ שטאַרבנדיקער שטאַט...“

ווי אַקסן וואָס שלעפּן זיך פֿון האַרבסטיקע יאַרדן,
מיט אַפּגעשיילטע פֿעלן, מיט אויפֿגעשוימטע מיילער,
ווייסן זיי: דער חלף אין דער האַנט פֿון קיילער
וואַרט אויף זיי אין שעכטהויז וואו די בלוטן זידן.

דער וועג איז לאַנג. זיי בלייבן שטיין אינמיטן
און מאלעגייירען געלע, אויסגעפֿליקטע גראַזן.
די בייטשן קנאַלן, די בייזע ווינטן בלאַזן
און לאַזן איבער בלוטיק-טריפֿנדיקע שניטן
אויף זייערע אַפּגעשונדענע ליבער —
דערבאַרימט זיך אויף זיי, אַ אַקסנטריבער.

א גרויער רעגן פֿאלט ...

א גרויער רעגן פֿאלט באַלכסון
אויף גאַסן וואו קליינע קינדער וואַקסן
מיט קעפּ געשוואַלן ווי אַרבוזן
און ליכטער ווי ביי קאַרליקלעך. זיי מוזן
נישמערן מיט אייטערדיקע אויגן
דעם הלום וואָס איז אַוועקגעפֿלויגן,
און ווייסן ניט וואָס ס'האַלט דער מאַרגן
אין זיינע פֿאַלדן טיפֿערהייט פֿאַרבאַרגן.
דער רעגן ווערט מיט יעדער רגע גרויער
און שרומפט זיי אין אַינן אין מויערן פֿון טרויער.
יונגערהייט פֿאַרוואַנען זיי ווי פֿלאַנצן
אין דער פֿינצטערניש און ווייסן ניט אינגאַנצן
אַז ס'איז אַ זון פֿאַראַנען אין די הימלען.
דער גרויער רעגן פֿאַלט אַרונטער וואו זיי שימלען.

אין דיין שאטן

אינם

האלט מיך אין דיין זשמעניע ווי אביסל ערד,
 כאטש איך ווייס אז דאס איז ניט גענוג.
 דאס איז ניט אלץ וואס גאט האט מיר באשערט —
 איך האב די ווערט מער ווי א הענטל פון אן ערדערנעם קרוג.

די ערד איז הארט און הארט דיין האנט.
 מיט דינע שטייפע פינגער דעק מיך צו.
 כ'האב ניט קיין אויסוועג, איך בין אינגעשפאנט
 אין ענגן קרייז. נאר דארטן ווייס איך וואס ס'איז רח.

צוויי

וויקל מיך איין אין דיין דורכזיכטיק-בלויכן שאטן,
 מיטן שמערנרויש, די בלומען און דעם ווינט.
 איך בין א בויגן פול מיט דריבנע נאטן,
 ווי קוואליק מיים היים וואס צערינט.

דיין אטעם-הויך בארירט די אויסגעבויענע סטרונעם
 פון מינע אדערן ווי א דין געוועב.
 אין דינע דלד אמות ווייס איך אז די זון איז
 אויסגערינען אין די היילן וואו איך לעב.

דו גרייטסט צום טיש ...

— דו גרייטסט צום טיש, דאָס מישמוך בלענדט —
 די זומערשפרענקעלעך אויף דיניע הענט
 שימערן ווי פינטעלעך אויף שמעטערלינגען.
 א שאַר פֿון שוך, דער קאווע-קעסל זידט,
 די רויון אויף די שויבן האָבן אויפֿגעבליט —
 און מעסער-גאַפּל הויבן אָן צו זינגען.

פֿון צייטונג שרײַט אַראָפּ דער קאַפּ.
 די גרינע סטענגע אין דיין בלאַנדן צאַפּ
 האָט אַלע אותיות אינגעשרומפּן.
 כרושטשאַוו, קענעדי און דע גאַל
 פֿאַרשווינדן ווי אַ שווערער עול
 אין מיף פֿון היראַגליפֿן-זומפּן.

איך שנייד די רעיפֿטלעך קאַרנברויט
 און ווייס: פֿאַראַנען וואו איז מױט
 און מענטשן וויגן זיך אויף תּליות.
 דיין שמערן צימערט אויף פֿאַרשײַט,
 ווי דינע פֿעדימלעך פֿון זינד
 לויכטן דיניע מונקעלע וויעס.

ק ל י י נ ע ע ל ע ג י ע

פֿאַר דר. ש. מאָרגאַשעס

ווער האָט געזאָגט אז טויט איז אַ ליגן ?
 כ'האָב געזען ווי לאַנדוי האָט אויסגעשפיגן
 די גאַל אין שוים פֿון אַ קופֿל ביר —
 פֿאַרגלאַצט די אויגן
 און זיך אויסגעצויגן
 בײַ אַ פֿעסל מיסט נעבן אַ פֿינצמערער טיר.

האַלפֿערן וואָס האָט ווי אַ לייב געשריגן,
 ראַלניק מיט זײַן דממה דקה ניגון,
 און מאַני לייב די צויבערפֿלייט —
 זיי האָבן אָפּגעשוונדן
 פֿון ליד די וואונדן
 און אויך פֿאַרשוואונדן אין דער אייביקייט.

ווער האָט געזאָגט אז טויטע ליגן
 אין קברים ווי קליינע קינדער אין וויגן ?
 אַז אַ פּיפּס און אַן אַ שאַרף —
 די געלעכערטע אויגן
 מיט שערבלעך פֿאַרצויגן —
 וועלן זיי ווערן צעשטויסן ווי פֿאַרך.

ס'וועלן קומען אַנדערע זינגער און קניען
 צו פֿייגל וואָס פֿליען
 און בלומען וואָס בליען
 און נאַכגיין הייסע יונגמיידלשע טריט.
 נאָר איך וועל שווייגן
 און זיך פֿאַרנייגן
 און מאַכן דערפֿון אַ טרויעריק ליד.

האַרבסטיקע פֿייערן

צעברעקלטע בלעטער פֿאַלן אין האַרבסטיקן ווינט.
 דער פֿריער פֿראַסט טרײַבט קינד און רינד
 אין שטיבער און אין שמאַלן, וואו
 עס וואַרט אויף זיי אַ דרימלענדיקע רו.
 דער הימל נידערט נענטער צו דער ערד,
 אַן אַנגעשוואַלענער און טרערט און טרערט
 ביז שפּעט אין טאָג, ווען ס'קריכט אַ שטיקל זון אַרויס.
 אין האַרבסטיקע פֿייערן גייט אויף דאָס הויז.

אין דער בלויער קרעטשמע מיט איציק מאַנגער

איך בין היינט געווען אין דער בלויער קרעטשמע
 מיט איציק מאַנגערן דעם פּאָעט.
 מיר זיינען געזעסן ביי אַ מישל אין ווינקל,
 געטרונקען וויין און גערעדט און גערעדט.

מיר האָבן דערמאָנט די טרובאַדורן
 וואָס זיינען שוין לאַנג פֿון אונדז אַוועק.
 די שלויע צייט האָט פֿאַרווישט די שפורן —
 געבליבן פֿון זיי איז אַ זשמעניע שרעק.

„וואָס איז געוואָרן פֿון פּישוף-ניגון?“ —
 האָט מאַנגער געפֿרעגט און געזופּט דעם וויין.
 ער האָט אליין געענטפֿערט — איך האָב געשוויגן:
 „אויסגערונען אין לבנה-שיין.“

כ'האָב אים איבערגעלאָזט אין דער בלויער קרעטשמע,
 מיטן פֿלעשל וויין און די בלויע ווענט.
 ביים לעצטן פֿון אונדזערע טרובאַדורן
 האָט אַ ליד זוי אַ דאַרנבוש אויפֿגעברענט.

אין דער פֿרי ביים גרויען קלויסטערל ...

איך בין ניט עלטער ווי דער בעטלער וואָס קומט צו גיין
 יעדן אין דער פֿרי צום קאלטן מערמלשטיין
 פֿון גרויעם קלויסטערל ווען די גלעקער קלינגען.
 פֿאַרבלאַנדזשעמע פֿייגל פֿלוען אָן און שפּרינגען
 אים אַנטקעגן אויף די טראַמוואַרן.
 דער ווינט הערט אויף די געלע בלעטער שאַרן,
 אין זונגעשמראַל זיין בליק ווערט הייטער.
 איך שמעל זיך אָפּ אַ רגע און שפּאַן ווייטער.

א לאנגער רעגן רינט ...

א לאנגער רעגן רינט,
פֿארשפינט מיך מיטן ווינט,
צעשמעלצט מיך אין געשטיין.
ניט דער רעגן וויינט, נאָר איך אליין —
איך וויין, איך וויין.

איך קריך פֿון הויז צו הויז
אין שמאַמישן געברויז.
איך בלאַנדזשע אום און מיין:
ניט דער רעגן וויינט, נאָר איך אליין —
איך וויין, איך וויין.

די טראַפנס פֿאלן שווער.
ווי קום איך דאָ אַהער
צעשמאַלצן אין געשטיין?
ניט דער רעגן וויינט, נאָר איך אליין —
איך וויין, איך וויין.

אין קליינע שמעט ...

אין קליינע שמעט איז אלץ קאפויער :
 היזער שוויגן, מענטשן גייען אום אין טרויער
 און קוקן אויף די קלויסטרשפיצן
 מיט לאנגווייליקע און מידע בליקן.
 פֿעטע, פֿאפעליצאטע טויבן זיצן
 אינגעקארטשעטע בני פֿינצטערע און שמאלע בריקן —
 איבער וואסערלעך וואס זיינען מומנע ווי די טעג
 וואס קומען שמיל און גייען שמיל אוועק.

אין קליינע שמעט איז אלץ דערווידער :
 דער הימל אין דער הויך, די געסלעך אין דער נידער.
 די פֿלבים האווקען ניט, דעם רויך פֿון קוימען
 שטייט ניט אן צו קרייזן אין די רוימען
 און קריכט צו מיר אונטערן איבערבעט.
 איך האב אייך פֿינט, א קליינע, נודנע שמעט.

שלעפער מיך איין

שלעפער מיך איין, לאז מיך שפאצירן
אין די שאַרכנדיקע פֿאלדן פֿון דיין קלייד,
דיין האַרץ-קלאַפּ הערן און דיין אַטעם שפירן
און אַנרירן די זומערשפרענקעלעך — צעזייט
און אויסגעשפּרייט אויף דייןע האַנט-געלענקען.
אַ, לאז מיך ווי אין טיפֿן דרימל בענקען
נאָך דער שמאַלער און צעבלענדעמער אַליי,
וואו בלאַנדע בלומען שלומערן. ביי דייןע קניען
לאז מיך איינשלאָפֿן — איך וועל ווי זיי
אין שפעטע אַוונטן זיך אויך צעבליען.

פֿון חלום

פֿון טיפע, טונקעלע באהעלטענישן
קריכן זיי ארויס אין ווינטער-נעכט,
ווען דער לבנהס פנים שווימט אינצווישן
אינזגעוויטער. דער פֿראַסט וואָס שמעכט
די אויגן אויס און שינדט די הויט
פֿון קעלבער און פֿון רינדער,
מינדט אויס די יאָגנדיקע בויד
אַנגעפֿאַקט מיט אונטערצינדער.
זיי טרייסלען אויף דעם שלאָף פֿון קינדער
וואָס עפֿענען די אויגן חלומדיק פֿאַרגאַפֿט :
וואו איז דער רויש פֿון שמערן און פֿון מילעכוועג
פֿאַרשוואונדן ? אויסגענאַגטע און פֿאַרשלאָפֿט
פֿון לאַנגן און צעשויערמן געיעג
וואַרפֿן זיי אַראָפֿ פֿון זיך דאָס בעטגעוואַנט.
די אונטערצינדערס מיט די רויט-פֿאַרפֿאַפֿטע בערד
רינגלען זיי אַרום פֿון קאַנט צו קאַנט.
עס ברענט דאָס הויז, אין פֿלאַמען קראַכט די ערד.

פון וואָנען קומען זיי?

די זונה און איר זינד,
 די בתולה און איר קינד,
 דער יאָסטרעב און דער ווינט —
 פֿון וואָנען קומען זיי צו מיר אַצינד ?

די זונה קומט אויף קוליעס,
 די בתולה פֿול מיט גוליעס,
 דער יאָסטרעב — טויב און בלינד —
 שינדט פֿאַסן פֿון דעם ווינט.

איך מאַך די אויגן צו
 און בעט: גאָט, לאַז מיך צורו.

הגר אין מאנהעטן

דיינע פֿילצענע שמעקשיך זיינען אלט און אָפּגעריבן,
די פֿראַנזן פֿון דיין פעניוואַר גרוי און אָפּגעשליסן.
מאָגערע הגר, וואָס איז דיר איבערגעבליבן?
אַ געשוואַלענע ליפּ, אַ קין שמאַלץ און פֿאַרריסן
און אַ ביכעלע אָנגעפּראַפּט מיט אַדרעסן —
ווער האָט אַלץ שוין ניט אין דיר פֿאַרגעסן?

די ראַדיאָ גראַגערט, דער זייגער און דער ראַדיאָטאָר זשומען,
דער קאָווע-קעסל קען זיך ניט דערוואַרעמען.
דו ווייסט אַז קיינער וועט מער צו דיר ניט קומען,
אַז קיינער וועט זיך אויף דיר שוין ניט דערבאַרעמען.
אַפֿילו דאָס יויזל אויף דער וואַנט און די „גידעאַן ביבל“
קאַנען דיך ניט טרייסן אין דיין פֿאַראַיבל.

דער שמויב וואַקסט אויפֿן ביליקן מעבלוואַרג, די דילן פֿוילן,
פֿראַסט-בלימלעך קאָווען צו די שמאַלע שוויבן.
שפּעט אין אַוונט צערעוועסטו זאַקן און קאַמזוילן —
נאָר אין חלום זעסטו שעפּסנפֿלייש און פֿעמע פּערלגרויפֿן.
דיינע עלטער-עלטער זיידעס וויגן זיך אויף תּליות
פֿון דיינע בלאַנד-געפֿאַרבטע האַר און פֿאַלשע וויעס.

די פֿעלזיקע בערג פֿון דעם ריז מאַנהעטן
האַבן ווי אַ וואַרצל כּריין דיך איינגעשרומפֿן.
גרינאוויקע הגר, פֿון פֿאַרוואַרלאַזטע בעטן
גייט אויף דער גערודך פֿון שליימיקע זומפֿן.
אין אַ פֿינצטערן לאַך, אויפֿן פֿערצנטן גאַרן
וויאַנעט די לעצטע רוז אין דיין זכּרון.

דריי לידער פֿון יוליאַן טאוויים

ע פ א ס

אפֿשר קלינגען דאָס וואונדערגלעקער,
אפֿשר הילכן דאָס וואונדערהעקער,
אפֿשר דורך טאָלן מיט געפילדער
יאָגט אַ פֿערד — אַ משוגע ווילדער ?

אַ גאַלדענער סערפֿ שניידט דורך דעם הימל,
וואונדער-טייכן ליגן אין דרימל.
עס זשומען פֿליגן, עס לויפֿן האָזן,
אין טאָגן זיך לאָזן גראַזיקע גראָזן.

אַ פֿינצטערער יעגער בלאָזט טויב אין האָרן,
אַ שוואַרץ-ווייסער באַק קומט אַרויס פֿונעם דאַרן,
קומט אַרויס און פֿאַרבֿלומיקט די גראָזן וואָס שפּראַצן.
אַרויף צו דער לבנה זינגע אויגן גלאַצן.

עס ריטשעט ווילד די הייליקע חיה
און דער אייביקער שמורעם טוט העכער שרײַען.
העי, טאַמע ביק, איך הער ! איך הער !
אויף שמערן רעוועט אַ שטערנדיקער בער.

א פ א ג

מען רעגט זיך אויף, מען לויפֿט זיך אָן אַ גאַנצן טאַג.
דורך די אויגן קריכן אין קאַפֿ אַרײַן זאַכן, זאַכן.
ווערטער, פֿאַרבֿן און געדאַנקען פֿון אַ גאַנצן טאַג —
בינאַכט די מידע אויגן חלשן און שמאַכן.

עס וויינט די בענקשאַפֿט אַ צעוויינטע:
אַ גאַט, אַ האַר!
פֿאַרוואָס בין איך ניט געלעגן פֿאַר דיין פנים
פֿון דער פֿרי אָן, שטאַר?

מען רעגט זיך אויף, מען לויפֿט זיך אָן אַ גאַנצן טאַג.
דאָ אַ שטיקל פֿרייד און דאַרט אַ ברעקל טרויער,
און פֿון אַלעמען אַ מאַרנע שטיקל שאַרבן —
ביינאַכט די אויגן הויבן אָן פֿון בענקשאַפֿט שטאַרבן.

דריי גלעזלעך בראַנפֿן אויסגעטרונקען, זיין איך טעמפּ
ווי אַן אידיאָט —
און איבערן פנים שלאָגט און פאַטשט מיך אַ פֿאַקסמאַט.
אַ שפורער גיי איך שלאָפֿן מיט געשוואַלענע אויגן,
און אין מיין שוואַרצן הלום
שטייט איבער מיר דער טויט געבויגן.

מ א ט ע נ ט

אין גרויסן פֿענצטער פֿון אַ קרעמל איז אַ זילבערנע טרונע פֿאַראַנען,
און אין דרויסן פֿאַר די שויבן איז אַ דאַר, אַרעם מיידל געשטאַנען.
פֿאַרקוקט איז זי געווען אין איר בלייך געשמאַלט אין די שויבן
און אויף דער טויטן-טרונע און אויף איר ניט לעבעדיק לעבן,
און ניט וויסנדיק האָט זי געוואוסט, און ניט לויפֿנדיק איז זי געלאָפֿן,
און אויף די ימען געשוואומען און נאָך רעטונג גערופֿן.

א חתונה פֿון מאַרק שאַנאַל

„א קו איז געפֿלויגן איבערן דאָך“ —
 ס'איז ניט קיין קו, ס'איז ניט קיין קעבל,
 נאָר חתן בלה פֿון אַ אידישן ברוי,
 מיט אַ קלויז, אַ הקדש און אַ הערינג-געוועלבל.

די בלה — געשלייערט אין סאַמעט און זינד.
 טונקעלער אַטלאַס — דעם חתנם קאַפּאַמע.
 זיי פֿליען אַוועק העט ווייט, העט ווייט
 פֿון דער זומפיק-שמעטלדיקער בלאַמע.

אַ מלאך מיט ראַזעווע פֿליגל באַגלייט
 דעם זון פֿון וויטעבסקער הערינג-פֿאַרקויפֿער.
 דער פֿעמער זישאַ — די פֿאַלעס צעשפּרייט —
 מעסט דעם מאַרק און קלאַגט אָן אויפֿהער.

ס'איז פֿינצטער אין פֿאַליש פֿון דער קלויז
 און פֿינצטער די פּנימער פֿון די קלעזמאַרים.
 זיי לויפֿן אַרום פֿון הויז צו הויז —
 נאָר אַ „טרויריקס“ שפּילן זיי אָפּ אויף די קברים.

די זון פֿאַרגייט ווי אַ פֿוטערפֿאַם
 וואָס מינעט און בלענדט מיט מיליאָסן קאַלירן.
 די מחותנים וואַרטן פֿאַרשעמטע און בלאַס —
 זיי האַבן ניט קיינעם אונטערצופֿירן.

די חתן בלה — העט ווייט, העט ווייט.
 די חתונה פּראַוועט מען אין די הימלען.
 דער חתן אין אַטלאַס, די בלה אין זינד —
 און דאַס שמעטל וויטעבסק הויכט אָן צו דרימלען.

מאני לייב

דו ביזסט געקומען פֿון א ווייטן באַרטן
 צו אונדזער אינגעשרומפענעם שמח —
 א פֿרעמד געוויקס אין אונדזער בידנעם גאַרטן,
 פֿול מיט פֿוילע ציבעלעס און רעטאַך.

א שמיידיק ווערבע בימל אינעם ציטער
 פֿון ערשטער אויפֿגעשטראַלמער פֿרילינג-ראַסע.
 די דאַרע טראַסטינעס און אויסגעהוילטע ריטער
 האַסטו פֿאַרשניטן מיט דיין אַנגעגלימער קאַסע.

שלאַנק און צאַרט, אַ שענסטער פֿון די פֿרינצן —
 האַסט אַפֿגעשוילט דעם קופֿערדיקן גראַשן
 פֿון וואַרט פֿון אויסגעמאַגערטן און מינדסטן
 און אינגעהילט מיט גינגאַלד אונדזער לשון.
 דאַס פֿלייש און בלוט פֿון ייִדישע געריידן
 האַבן איצט אַ תּיקון אין גן עדן.

משה לייב האלפערן

ווי היראָנימוס באַש האַסמו אומגעזוכט פֿאַרבן
אין בלוט און מאַרד פֿון אַ טויטן שאַרבן.
ווי ער — זיין פינדזל איינגעטונקען
אין שפּליטער-שימער פֿון שמערנפֿונקען.
אין ווירבלווינט פֿון פּלערליי שלעכטסן
האַסמו געהערט ווי עצמות יבשות קרעכצן.
ווי היראָנימוס באַש ביזסמו געקראַכן
אויף אַלע פֿיר מיט געבראַכענע קנאַכן,
גענידערט אַלץ מיפֿער אין קידער-ווידער,
און אין זומפּן און היילן — געפֿונען לידער.

זישא לאנדוי

א גאנץ לעבן האסטו זיך געוואלט געפֿינען
 אין די גויאישע לידער פֿון קוזמינען.
 ביזסט ארומגעגאנגען ווי אין א קלעם
 ביז דו ביזסט געבליבן שטיין פנים אל פנים מיטן בעל שם.
 אין געשפיצטן שמרנימל, אין דער חסידישער קאפאטע,
 האסטו דערזען אז דער גוי ליגט ניין איילן טיף אין דער בלאטע.
 און א צעפֿרעסענער פֿון ביטערער חרטה,
 האסטו אין א שפעט-זומערדיקן שבת אויף דער נאכט
 זיך אומגעקערט אין דיין מומערס טראכט.

אי ציק מאנגער

דו ביזסט די אויפגעבלענדמע שויב פֿון אַ לאַמטערן,
 די זילבערטרערן פֿון אַ ווינטן שמערן,
 דער ווייסער, שלענגלדיקער רויך פֿון קוימען
 וואָס פינטלט היראַגליפֿן אויס אין הויכע רוימען.
 די שלוח אין די בלויע אַוונט-שעהען,
 דער טיפֿער טרויער פֿון די טונקלסטע ניט-דאַען,
 ווען יעדע שורה, יעדעס וואָרט ווערט באַנגער
 אין אַפּשטראַל פֿון דיין דיכטער-קרוין — אַ, איציק מאַנגער.

וואס זינא לאנדוי דאט מיר אנגעזאגט א טאג פאר זיין טויט:

גיי ניט ווייטער — בלייב שטיין ביים ווארט.
 דער קרוג איז פול ביז איבערן ראנד.
 טו אן אן אפגעשליסענעם געוואנט
 און פרינק. מייד אויס דאס ארט
 וואו טאט געוועלטיקט ווי א בייזער האר
 וואס שאנעוועט ניט קינד און קייט.
 דא וואו דו האסט דיין שטיקל פעלד פארזייט —
 מעג דאס רייפמל ברויט זיין דאר און קוואר,
 איז עס אבער פאר דיין גומען גוט
 און בעסער נאך פאר דיין געמיט.
 פון טאט ווערט — כלום,
 פון ווארט — ווערט ליד.

צו אברהם סוצקעווער

דערשרעק זיך ניט — ניט אלץ איז שוין פֿאַרוויסט
 בני אונדז. דאָס אָפּגעגריזשעט שטיקל ערד
 וואָס שונאים האָבן אונדז אומזיסט פֿאַרמיאָסט —
 מיר האַלטן עס פֿאַר ליב, פֿון אויבערשטן באַשערט.

כאַטש וויכערס ווילדעווען אין בלייכן גראַז
 און ווילן אויסרייסן די לעצטע צימערדיקע קווייט —
 האַלטן טייער מיר די וואָג און מאַס,
 דאָס האַרבסטיק גאַלד פֿון יעדער רינג אין אונדזער קייט.

פֿון ברוכוואַרג און פֿון קרישקעלעך קרישמאַל —
 מיר שטעלן אויף אַן אָפּגעצאַמטע וואַנט,
 און טראַגן אונדזער יאָך און אונדזער עול —
 ניט ווייניקער ווי דו אין אויסגעטרוימטן לאַנד.

דריי לידער פון ליטאיי־פא

דאָס ליד פֿון צער

דער האַר האָט ווייַן אין הויז.
 מרינקט נאָך ניט אויס!
 וואַרט-צו. עס גרויט דער צער.
 דער טרויער קריכט אַרום.
 מיין געלעכטער איז שמום.
 מיין געזאַנג האָט אויסגעצאַנקט,
 קיינער ווייסט נישט ווי עס שלאָגט מיין האַרץ
 פֿון צער.

האַר, איר האָט ווייַן אַ גאַנצע נאַכט,
 און איך אַ האַרץ דריי פֿום די לענג וואָס שמאַכט.
 שפּילן און שפּורן, אַ האַרץ און ווייַן,
 ביידע וועגן שליסן זיך אַיין,
 איין שלוק ווייַן אין צייט
 איז מער ווי גאַלד — און מער דערפֿאַר
 פֿון צער.

און אויב די זון זאַל קיינמאַל נישט פֿאַרגיין,
 און אויב די ערד וועט אויף אייביק בלייבן שטיין —
 ווי לאַנג קאַן זיך איינער
 פֿרייען מיט פֿבֿוד, גאַלד און איידעלשטיינער?
 הונדערט יאָר — לעבן און שטאַרבן:
 נאָר דאָס אַליין איז זיכער
 ווי צער.

האַרכט — אונטן אונטערן לִבְנָה ליכט
 יאַמערט די הויקערדיקע מאַלפּע
 אויף די קברים — שיכט אויף שיכט —
 אירע אויגן אויסגערונען און בלינד.

דערלאנגט דעם וויין אצינד!
 דערלאנגט דעם קרוג — ס'איז צייט דערפאר —
 איך וויל אויסטרינקען מיט איין שלוק
 דעם צער!

ביים ברעג

יונגע מיידלעך רייסן לאטוס-בלומען
 ביים ברעג פֿון טיך. צווישן קשאקעס,
 צווישן בלעטער, זיצן זיי און קלייבן
 בליטן, בליטן אין דער שוים און ריידן
 שטיל און צערטלעך ווי אין גן עדן.

די גאלדענע זון האט זיי ארומגעוועכט
 און שפיגלט אפ אין בלאסק פֿון וואסער
 זייערע קליידער, זייערע אויגן,
 און דער ווינט שפילט זיך אין געוועב
 פֿון זייערע ארבל און פֿארטראגט זייער דופט
 אין שימער און געפלאמער פֿון דער לופט.

הארך, וואס בושעווען אזוי די יינגלעך
 ביים וואסער ברעג אויף שלאנקע פֿערד?
 זיי רודערן אויף די צווייגן
 פֿון די טרויער-ווערבעס. א יינגלס פֿערד
 צעבריקעט זיך און ראיעט אויף די ערד,
 און צעטראמפלט די אראפגעפאלענע בליטן.

די שענסטע פֿון די מיידלעך ווארפט
 אים נאך פֿארזארגטע, לאנגע בליקן.
 איר שטאלצער שמעל איז נאך א ליגן;
 אירע פינקלדיקע, גרויסע אויגן
 זינען מיטן טרויער פֿון איר הארץ פֿארצויגן.

די אייביקע אותיות

ווען איך פֿארטראַכט די לידער מינע,
 קוק איך אַרויס פֿון שמילן פֿענצמער
 אויף די באַמבֿ-צווייגן וואָס וויגן זיך אין ווינט.

זיי שימערן ווי אויפֿגעשוּימטע וואַסערן,
 און דער בלעטער-רויש קלינגט אָפֿ
 ווי דער געשפּריץ פֿון רושיקע קאַסקאַדן.

איך שליידער אותיות אויף פּאַפּיר —
 זיי זעען אויס ווי פֿלוימען-בליטן
 וואָס פֿאַלן אויפֿן שניי אַראָפּ.

דער פֿרישער ריח פֿון מאַנדאַרינען-פירות פֿאַרגייט
 ווי ווען אַ פֿרוי באַהאַלט זיי אויס צו-לאַנג
 אין די פֿאַלדן פֿון איר טונקל קלייד.

אַלץ פֿאַרגייט אין אַנבליק פֿון דער זון,
 נאָר נישט די אותיות וואָס איר שרײַב איצט דאָ,
 זיי זענען אייביק, דאָס ווייסט פֿאַרוואָר איך —

לי-טאַי-פּאַ!

צום מילכוועג

זע, דאס זיינע מינע מריט
 אין שמומען שאטן פֿון גראניט.
 זיי פֿלאַטערן צום הימלכרעג
 צו דער באַהעלטעניש פֿון שרעק.

הער, דאס זיינען מינע רייד,
 דער ווירבלווינט האַט זיי פֿאַרווייט
 צום פערפֿל-בלויען שמערנעק,
 צום מילכוועג פֿון דער שרעק.

קום, דא איז מיין סמעזשקע צער,
 וואו בלעמער פֿאַלן דאַר און קוואַר
 אויף דרייצנהערנערדיקע בעק
 אין דער באַהעלטעניש פֿון שרעק.

דייטשן און הייליקן לאנד

„די מריט אויף הייס-צעגלימע מראַמוואַרן-שטיינער
אין ירושלים, היפּה און אין תּל-אבֿיבֿ,
דערמאָנען אין דעם שאַרף פֿון מוּימע ביינער...“
שרייבט צו מיר אַ חבֿר אין אַ בריוו.

איך הער דעם שאַרף פֿון שאַרכנס און סקעלעמן
אין יעדן אות, אין יעדן ווענד און קער.
אין מוּימן-קאַמערן און אין קאַצעמן
הער איך דאָס פֿאַלן פֿון אַ לעצטער טרער.

איך זע: די קוּמענס שפּיטען שוואַרצע רויכן,
איך הער דעם אַפּקנאַל פֿון אַ הייסער רום.
איך זע: נשמות פֿלוען אין די הויכן,
דעם הימל גרוי ווי אַש, נאָר אויסגעמישט מיט בלוט.

מיט בלוט און מאַרד מיין חבֿרם ווערטער טריפֿן.
ס'איז אויסגעוויקט דאָס בייגעלע פּאַפּיר.
נאָר פֿון דער הויך און פֿון די מיפּסטע מיפֿן
צעפֿלאַטערט זיך גאַטס שמילער אַנבאַריר
און גלעט די אותיות. ווי שטומע היראַנגליפֿן
שטאַרן זיי און גלאַצן איצט אויף מיר.

איך בין אין א טאל מיט טויטע דאפאדילן . . .

איך בין א טאל מיט טויטע דאפאדילן.

דייטשן ווי די כלבים יאמערן און ברילן.

דייטשן, ניט מיט לאנגע בייטשן, נאר מיט ביקסן,

טרעמפלען אום אויף מיניע אויסגעריסענע געוויקסן:

אויף שטויב פֿון שמערנס, אויערן, ליפן, ציינער,

קינבאקן, האַרוואַרצלען און ריפנביינער.

גאַטעניו, געדענק ווי גרויזאַם גרוים די צאל איז

פֿון מיניע אומברענגער, און זע אז מיניע קללות

זאלן פֿאלן גלייך אויף זייערע קעפּ, אַ גאַט גערעכטער —

און אויף די קעפּ פֿון זייערע בלאַנדע זין און אומווירדיקע טעכטער.

קום מיט מיר קיין אוישוויץ...

קום מיט מיר קיין אוישוויץ, קום מיט מיר קיין בוכנוואלד.
 איצט זינגען דארט די טירן און די פֿענצטער ברייט צעפראלמ.
 די קוימענס געניצן אין מידן דרימל,
 די ווענט, די סטעליעס און די דילן זינגען גרין פֿון שימל.
 אין דרויסן שפריצט די זון מיט קאלטן שארלאך
 אויף בימלעך מיט פֿארדארטע כרת-כארלעך.
 קום מיט מיר, דו דארפסט זיך מער ניט שרעקן —
 אין גרויען שטויב וועט זיך פֿאר אונדז אנטפלעקן:
 א שמייכל פֿון א קינד, א מוטערס טרערן,
 און דער לעצטער זונפֿלעק אויף א זקנם שטערן.

גערמאנוס

דער נײט-גומער קריכט אַרויס פֿון זומפן
 און הירזשעט מיט אַ פֿרעך געלעכטער :
 — איך האָב אַלע בלעטער, אַלע בלומען אינגעשרומפן.
 אייערע בלאַנדע זין און טעכטער
 גייען אום ווי אין אַ דומפן
 חלום. כ'האַב אייך געבונדן, אַפגעשוונדן
 די דיקע הויט פֿון לײב. וואונדן
 פֿלאַקערן אין אייערע אויגן, בלאַטערס
 אויף די ליפן, אויף די באַקן.
 איר רעדט און קראַעזן קראַקען,
 איר זינגט און עס ריטשען קאַטערס.
 ווער איז אייער פֿאַטער-מוטער ?
 — דער נײט-גומער.

„אונטער דער לינדען“ ...

אונטער דען לינדען און אויף קורפֿירשמענדאָם
 שפּאַצירן אייניקלעך פֿון יעקבֿס שטאָם.
 זיי ריידן דיטשמעריש און האַלבֿ־עבֿרית
 און שפּירן ניט דאָס בלוט אונטער די טריט.
 און איך און דו און זעקס מיליאָנען דוען
 קענען אין די קברים מער ניט רוען.
 מיר שטייען אויף און גייען מיט.
 איז דאָס אַ זון, אַ מאַכטער פֿון מיין פֿעטער —
 אונטער דען לינדען אויף פֿאַרפֿוילטע בלעטער?
 איז דאָס אַן אייניקל פֿון אַבראַהאַם —
 אויף די האַרבסטיק רויטע טראַטואַרן פֿון קורפֿירשמענדאָם?
 זיי טאַפּטשען ביז די קני אין בלוט
 און ריידן צווישן זיך : פי טוב, ס'איז גוט.

צו א געהיימען בריוושרייבער

— מיין ניט אז איך ווייס ניט וואס און ווער —
 אין יעדן ווענד און יעדן קער
 דערקען איך דינע קרומע שמעך.
 דיין טינט איז בלאס, דיין קול איז בלעך.
 די מילדע טויבן אין מיין טויבנשלאק
 ווארקען שמיל און לאכן פֿון דיין האק,
 גערעטן אין א שטיקל שימלדיק פֿאפיר.
 זי האט קיין שליטה ניט אויף מיר.

פֿירער

שמייכל ניט, דיין אָנגעזיכט —
 געפֿורעמט ווי אַ געץ,
 מיט קרעבסגעשווירן און מיט קרעץ,
 געקלאַפֿטערט שיכט אויף שיכט
 אין גיפס — וועט מיט געוואַלט
 צעשמעטערן דעם גלייכגעוויכט
 פֿון דעם וואָס גילט פֿאַר דיין געשמאַלט.
 באַהאַלט זיך אין די פֿאַלדן פֿון אַ וואַלד
 מיט אויגן, קינבאַקן און נעז —
 אין נעפֿלדיקן אָפּגלאַנץ פֿון געפֿעס
 שלאַגט אָפּ דיין שטים מיט האַגלדיקע שמעך
 אויף האַרטן, אויסגעהוילטן בלעך
 און קוילערט זיך צוריק, צוריק
 אין די פֿאַרגלייזטע ווייסלעך פֿון דיין אייגן-בליק.

אין מארק פֿון וואַרט

א, מעקלערס מיטן וואַרט, שאַכערמאַכערס,
ליליפוטן, שרעטעלעך און זנאַכערס,
שוואַרצקינצלער און פֿאַרלשמינצלער
פֿון אין סוף און תּוֹך —
יעדע שעה פֿון יעדן טאָג אין יעדער וואַך —
אַלץ וואָס אין דער קאַרט און אַל-געמיינס:
צדיקים אַלע איינס און איינס.
איר האָט פֿאַרכאַפּט דאָס שענסטע אַרט
סאַמע אויבנאָן אין מאַרק פֿון וואַרט.

קידער ווידער

וואס ארט מיך וואס דארט אין דער הייך איז —
 דער עיקר, ווייס איך, איז די נידער.
 כ'לאז אפ די הענט און איך דערגרייך עס:
 א שלל פֿאררעמערישע ריחות
 אין גרינעם זומפ פֿון קידער-ווידער.

איך ווייס נאָר אז איך ווייס — פֿאַרראַט איז
 דער אַדערקנופֿ פֿון מיניע ברידער,
 אז זייער גאַנג און זייער טאַט איז
 געקליידט אין לאַכעס און אין שמאַטעס
 וואָס יערן אין דעם זומפֿ פֿון לידער.

אפאקאליפטיש ליד

פֿולע ברונימער מיט זילבער און מיט גאלד,
 קורחס אוצרות וואלגערן זיך אין מיסט.
 שמעט און דערפֿער שטייען פוסט און וויסט
 און מלך אביון אין א מיצל מיט א טראלד
 מאכט קאזשלקעס ווי א פאיאץ
 אין גראף פאטאצקיס הרויבן פאלאץ.

זומערפֿייגל, זומערפֿייגל
 פֿלאטערן ארום דעם עגל.

אשמדאי אין פורפערנעם כאלאט —
 אין כעלעם איז דער שופֿט און דער האר.
 פֿון אסטראפאליער וויינט אראפ דער נאר.
 שרעמעלעך און שדים טאנצן א וויוואט
 מיט טאנצן און מיט פויקן אויפֿן מארק —
 פֿון עץ הדעת פֿאלט דאס בלעטערווארג.

זומערפֿייגל, זומערפֿייגל
 פֿלאטערן ארום דעם עגל.

לילית אין דימענמענע שיק, אין פעניואר
 פֿון דינעם, דורכזיכטיקן זינד,
 שווימט אין זיבנשמערנדיקן קרייז. פֿון ווינט
 קומען אן פֿאעטן מיט אויגן פֿול מיט צער.
 זיי בלייבן שטיין און ווארטן אז די ערד
 זאל עפענען איר פֿיסק ביז אלץ וועט זיין פֿארצערט.

זומערפֿייגל, זומערפֿייגל
 פֿלאטערן אלץ ארום דעם עגל.

אין טאל פֿון שרעק

איינס

גיב אכטונג, האָט ער געזאָגט און איך בין אים פֿאַרבייגעגאַנגען.
 זיין שקרפֿלדיקער שמייכל האָט מיך אָנגעיאָגט
 אין די אויפֿגעפֿראַלטע שפּאַרעם פֿון דער שמאַט.
 לויפֿנדיק אויף גאַטס באַראַט האָב איך געהאַפֿט אויף זיין גענאַד.
 און האָב צו זיך אַליין געזאָגט:
 דער זומערטאָג האָט לאַנג שוין אָפּגעברענט.
 די לבנה שמייכלט ווי די שאַרף פֿון דעם קינזשאַל
 אין אַמעלאַס פֿלאַמערדיקע פּאַלעס. די שמערן
 גלימערן ווי דוקאַטן אין שוילאַקס ביינערדיקע הענט
 און שמאַלע שוויבן שווימען ווי אַ וואַסערפֿאַל.
 איך האָב דערהערט זיין קול און האָב זיך אָפּגעשמעלט.
 גיב אכטונג, האָט ער נאָך אַמאַל געזאָגט
 און דאָס מעסער אין זיין האַנט האָט אויפֿגעהעלט.
 שרעק האָט מיניע בלוטן אויסגענאַגט.
 איך האָב געזען: דער לבנהס שמייכל איז פֿאַרצערט
 און טונקעלע דוקאַטן וואַלגערן זיך אויף דער ערד.

צוויי

שאַטנס קריכן שמום אַרויס פֿון שטיינערנעם געוועב.
 זיי נידערן אַרונטער ווי פֿון קרום-געצאַקטע טרעפּ
 און רינגלען מיך אַרום מיט פֿלאַמערדיקע פֿליגל.
 איניגעזיגלט אין געשפּענסט פֿון עיגול
 עפֿן איך די ליפּן און איך זאָג:
 וואו דער לבנהס פנים רינט אויס ביים שפּראַץ פֿון מאַג
 און וואו די שמערן גייען יעדן אין דער פֿרי אַוועק.
 וועל איך געפֿינען רו — אין טאל פֿון שרעק.

דער פאָעט פֿרעגט און ענטפֿערט זיך אליין:

ווער וועט אַרונטעררייסן די מאַשקאַרע
פֿון מיין פנים? די פֿאַרב איז אַלט
און אַפגעשליסן ווי דאָס העמד
אויף מיניע לידער און ווי די מראה
פֿון אַ שלעפּעריונג אין וואַלד
פֿון וואַרט, וואָס שטאַרט פֿאַרשעמט
פֿאַר זיך אליין און פֿאַר זיין טראַכט,
ווען קאַמעזן קראַכן אין דער נאַכט.
איך פֿרעג און ענטפֿער זיך אליין:
גאָט האָט אָנגעטאָן אַ שלאָס, אַ זיגל אויף מיין מויל
און ווערטער טריקענען און ווערן שמיין און ביין.
דער סנה האָט אויסגעברענט מיין ליד אויף קויל.

אין בידנעם פֿלאַשינג...

פֿאַר ב. וו.

די שיפֿן אין דײַן באַרטן שטייען ליידיק
 אונטער דעם כמאַרנעם הימל פֿון מאַנהעטן.
 דײַן ליד וואָס איז אַמאָל געוועזן פֿריידיק
 האָט אויפֿגעהערט צו שמייכלען און צו גלעטן.
 אין שמאַטיק הימל און אין ברודנעם שפּענצער
 טראַנסטו נאָך אַלץ דײַן קאַפּ פֿאַרריסן.
 דער בין השמשותדיקער בליאַסק פֿון פֿענצמער
 האָט שוין פֿון לאַנג פֿאַרצערט דײַן אַרימאַנסקע ביסן.
 דער מלאַך וואָס איז אַמאָל געשמאַנען דיר צוקאַפּנס
 טרעט איצט אויף אויסגעטריקנטע און דאַרע בלעמער.
 דײַן באַכע טרייסט דרך מיט חלשות טראַפּנס,
 עס מינמערן דרך די מומעס און די פֿעטערס.
 דו ביזסט ניט פֿון דאַרטן, דו ביזסט ניט פֿון דאַנעט —
 אין בידנעם פֿלאַשינג ליגט דײַן ליד פֿאַרוואַנעט.

צום פֿאַטער

וויפֿל רעלסן האָט די זון געביטן
 און מיט וויפֿל בלינדע שאַטנס האָבן
 שטערן איינגעוויקלט דורך אין גאַנג
 צו מיר, מיין שטאַרבנדיקער פֿאַטער?
 דיין שטראַף האָט מיך ניט אויסגעמיטן
 אַפֿילו אין די היילן וואָס כ'האַב אויסגעגראַבן
 דו זאַלסט ניט קענען הערן מיין געזאַנג
 וואָס איז אין דיר געראַטן, פֿאַטער.

דיין שפּאַט און אַלע בייזע קללות
 הויערן ווי אַ הויקער אויף מיין רוקן.
 איך בין דיין עלטסטער זון, דיין בכור,
 דאַס שענסטע ליד פֿון דינע לידער.
 נאָר ווי עם קומען און עם בניטן זיך מזלות
 צו וועלכע געצנדינער קניען און בוקן
 זיך, אזוי האָסטו יעדן טאַג פֿון יאָר
 פֿאַראומערט מיך אין יאָך און קידער-זוידער.

אַפֿילו איצטער ווען דו הערסט דעם לויער
 און געפֿלאַטער פֿון אַ טשאַטע קראַען
 אויף דינע שוועלן, אויף דיין שויב,
 ווילסטו מיך נאָך אַלץ באַזיגן און באַצווינגען.
 קוק אין מינע אויגן, אין מיין טרויער,
 און זע: איך בין מיט דיר אין דינע לעצטע שעהן
 און שווער: איך וועל דורך ווי אַ מילדע טויב
 גלייך ווי לעבעדיקערהיים באַזינגען.

ד ע ר ל י ד ע ר - ו ו א ו כ ע ר נ י ק

פֿון פֿרעמדע מאַרקן און כאָר הַבּוֹקֶר
 קומט צו גיין דער לידער-וואַוכערניק.
 מיט טאַרבעס אָנגעשוואַלן ווי זײַן הויקער
 בלייבט ער שטיין באַס שוועל פֿון אונזער האַרבעריק,
 וואו יעקב גלאַטשטיינע שטראַלנדיקע אידן
 זײַנען אויסגעזעצט צופֿוסנס פֿון בעל שם,
 וואָס איז פֿון איציק מאַנגערס לידער
 געקומען זיי באַפֿרײַען פֿון דער קלעם.

די שטערן און די הימלישע מזלות
 קראַכן אינם שוים פֿון זונגעשמראַל
 און וואַסערפֿאַלן הערן אויף צו פֿירן.
 דער וואַוכערניק צעפֿליגלט ברייט די פֿאַלעם
 און גראַשנס פֿאַלן מיט אַ זשאַווערדיקן קנאַל
 בײַ אונזער האַרבעריקס פֿאַרקלאַפּטע טירן.

מײַנע חברים

מײַנע חברים האָט גאָט באַשערט
 צו אַקערן מאָג און נאַכט די ערד
 פֿון וואָרט וואָס זייערע מאַמעס
 האָבן פֿאַר זיי אויסגעכאַוועט.
 אין זייערע ענגע ד' אמות
 זײַנען זיי איצט אײַנגעקאַוועט
 ווי דינפֿאַרשפּיצמע דערנער פֿון אַ רויו
 אין שפּעטן האַרבסט וואָס שטאַרבט,
 און בענקען נאָך דער מאַמעס שוים
 וואו זייערע לידער זײַנען אײַנגעקאַרבט.
 זיי וועלן זיך ניט אויפֿהערן צו מערן
 כחול על שפֿת הים און ווי די שמערן.

יעקבס דיד

איך וועל זיך ווידער אומקערן
 צו זיך. די שויטע זינגען מיך
 מקנא. איך וועל ווידער הערן
 דאס אורגעזאנג פֿון יעקבס דיד.
 דער איבערפֿלוס פֿון זאמען
 וועט קלינגען אין דער מדבר-נאכט
 און ווידער רופֿן מיך באַס נאָמען
 ווי אַמאַל ווען ס'האַט מיין מומערס טראַכט
 געעפֿנט זיך און צוגעשלאָסן
 ווי בלעטלעך פֿון אַ בלינדער רויז.
 דאָס בלוט פֿון חרפהס און פֿאַרדראַסן
 וועט מער ניט וויאַנען אין מיין שוים.
 איך וועל זינגען ווי אַן אויפֿגעוואַכטער שמראַל
 אויף אַ קליינעם שאַמנדיקן וואַסערפֿאַל.

עלעגיעס נאך זעכציק הארבסטן

„דער וועג ארויף און דער וועג אראפ
איז איינער און דערזעלבער“ — העראקליט

איינס

דא בין איך אן אינדול אין אן אינדול.
א מושל וואס דער ים האט אויסגעשפיגן
וואלגערט זיך אין זאמד —
דאס מויל צעפראלט און אויסגעליידיקט.
כוואליעס הויבן זיך און פאלן,
מעוועס שוועבן אין דער לופט
און לאזן איבער שמאלע פאסן —
טונקלגרוי און אַנגעזאפט מיט זאלץ.
די תהומיקע צעשפרייטקייט שרייט:
דער ים וועט אַרבן און פאַרדאַרבן אַלץ,
אויפֿרייסן די ביימער מיט די וואַרצלען,
אַריבערשפּרייזן אַלע צאַמען,
אַינשלינגען די אינדזלען, גרויס און קליין,
און אויסשפּייען דערנאָך זיי ווידער
ווי טויטע מושלען אויפֿן הייסן זאמד.
מיין האַרץ פֿאַרנעמט דעם רוף.
דער בלויער בלענד פֿון שמערן
שפיגלט זיך אין מיניע אויגן.
ווילן זיי מיך טרייסטן?
איך שפיר די אַנגסט אין בלוט
וואָס ריזלט ראש מיך צו פֿאַרצערן,
ווי דאָס אומקרויט וואָס איך צעטרעט
מיט מיניע אַיילנדיקע טריט.

צוויי

דער בוים איז אויסגענאַגט פֿון אַלע זאַפֿמן.
די צווייגן רירן אָן די ערד און בעטן זיך,

ווי אויסגעטריקנטע און אלטע לייט :
 עפֿן זיך און שלינג אונדז איין,
 מיר זיינען סײַ ווי לאַנג שוין טויט.
 דער שמאַס איז פֿול מיט צייכנס און מיט שניטן,
 מיט אויסגעצאקטע אותיות וואָס דערמאָנען
 אז אין לִבְנֵה־דִיקֶע נעכט, אַמאַל-אַמאַל,
 האָבן יונגע הערצער דאָ געשלאָגן
 און זייער ליבשאַפֿט מיט דער אייביקייט פֿאַרקניפֿט.
 אַפֿילו גרויע פֿייגל מנידן אויס דעם בוים.
 זיי פֿליען גיך פֿאַרבײַ מיט אַ געפֿלאַמער
 וואָס שרומפֿט די אַפּגעבליאַקעוועטע קאַרע
 אַרײַן אין אַ באַהעלטעניש פֿון שרעק.
 אין געלן זאַמד — אַ ווידמעניש
 פֿון קריכערס, מוראַשקעס און פֿליגן.
 פֿון וואַנען קומען זיי דאָ אין דער טריקעניש ?
 לעבעדיקע מתים זוכן אין געפֿלעקטן שאַטן
 דעם חלוּם וואָס איז אויסגעלאַשן
 אין זייערע הערצער, אין זייערע אויגן.
 זיי הערן אין געוועב פֿון צווייגן
 דעם שאַרכנדיקן אַטעם פֿון אַמאַל,
 ווען וואַרים בלוט האָט נאָך געריולט
 אין זייערע אַדערן ווי זאַפֿט אין בלעטער־וואַרג.
 זיי ריידן צו די צווייגן ווי צו ברידער
 און וואַרטן אז דער בליאַסק פֿון ערשטן שמערן
 זאָל אַנצײנדן דעם פֿראַסט אין זייערע ביינער.

ד ר ת

לאַמיר זיך אין שווייגזאַמקייט באַהאַלטן.
 חיות שווייגן ניט. פֿייגל און אינזעקטן
 האָבן זייער שפּראַך. מיר קענען וואַרטן
 און מיט געדולד באַנוגענען זיך
 מיט אַ מינע, אַ באַוועגונג און אַ שמייכל.
 דאָס איז געשטאַלטונג וואָס פֿאַרמינערט
 און פֿאַרצערט דאָס גרילצנדיקע וואַרט

און הוילט עם אויס פֿון יעדן תיקון.
 זשאבעס קוואקען, קראצען קראקען,
 און אין די קעלערן פֿון תפיסות
 איז דער לעצטער כאַרכל פֿול
 מיט ליבשאַפֿט און דערנענטערונג
 צו דעם וואָס וואַרט דערויף — צום סוף.
 דאָס ליד איז אינגעקניפט אין שווינגן,
 ווי עכטע פֿרייד, ווי טיפֿער טרויער
 און ווי דאָס ארץ אין האַרץ פֿון באַרג
 איידער דער פֿאַרבלענדעניש פֿון שקר,
 שפעטער אין די רושיקע געמאַרקן.
 דאָס קען מען אַנרירן און שפירן:
 לייטזעליקייט, גערעכטיקייט און אמת.
 זיי קומען פֿון דער ענגסטער שוים אַרויס,
 אַן ווייגעשרייען, ניט ווי מפיל-קינדער,
 נאָר ווי זקנים דורכגעזאַפט מיט חכמה —
 די לויטערקייט פֿון טוי אויף זייערע ברעמען.
 דער ליגן קיניג. פֿאַר זיין טראַן
 פֿאַלן כורעים פרינצן און פֿאַיאַצן
 און פרעפלען תהילות ותשבחות
 צו זיין מאַיעסטעט. ער פֿירט
 זיי שפעטער מיט אַ הירושנדיק
 געלעכטער צו דעם עשאַפֿאַט.
 דעריבער לאַמיר פֿאַרכטיק שווינגן
 און גיין אויף שטילע, שמאַלע שליאַכן
 און מילדע סטעזשקעס וואָס וועלן
 ברענגען אונז צום גרויסן סוד:
 צום שווינגנדיקן, אַלץ-פֿאַרשווינגנדיקן גאָט.

פֿיר

אזוי איז עם געווען אין אַנהויב:
 אַנגסט אין קינדערשער פֿאַרווירטקייט.
 די טרער וואָס האָט זיך אַפגעשטעלט
 און אויפֿגעלאַנצט אין ענגן קאַרב

פֿון מילדן מוילוויןקל האָט ניט
דערגרייכט די צימערדיקע ליפּ.
געבליבן איז די זאלציקייט,
אַ רגע בלויז און אויסגעטריקנט.
דער מוטערס שמייכל האָט פֿאַרצאָגט
זיך איינגעשפּונען אין שוואַרצאַפּל
פֿונעם קינד — אַ צאַפּלדיקע כּוואַליע
וואָס די האַנטפֿלאַך האָט געפרוואוּט
פֿאַרכאַפּן, נאָר זיך דורכגעריסן
און פֿאַרלאַשן אין אַ כליפּ.
די שמאַלע באַנק פֿון ברוינעם האַליץ
שטאַרט ווי אַן אַפּריס פֿון אַ באַרג,
די דילן גליווערן ווי קיזלשטיין
און פֿון די טיפּע קאַנטן פֿון סופּיט :
אַ שטילער שאַרף פֿון שמעטערלינגען,
ווי פֿון אַ מעשה-בוך אַרויס.
אַזוי איז עס געווען אין אָנהויב.
ווי לאַנג וועט עס אַזוי פֿאַרבלייבן ?
איך האַלט זיך אָן אין זוים פֿון אַ לעגענדע.
ווי לאַנג וועט נאָך דער קנאַל
פֿון פֿאַמערס שטראַפֿנדיקער האַנט
אַקערן מיין האַרץ און מיין געניק ?
די ערשמע טרער איז אויסגערווען
מיטן מאַרגנשטערן. די צוואַנג
פֿון קינדערשן געווירבל איז פֿאַרשפינט
אין לעכערדיקע נעצן פֿון געזאַנג
וואָס קאַטעוועט מיין לייב
ווי שמורעמווינטן קאַטעווען דעם ים.
אַפֿילו בליצן לעשן זיך אין זידנדיקן שוים.
בין איך דער לעצטער פֿון מיין שטאַם ?

פֿינף

נאָך אַ זאָך געדענק איך
וואָס איך וויל פֿאַרנעסן :

פֿערציק יאָר פֿאַר אוישוויץ און מאַיִדאַנעק,
פֿאַר מאַנומענטן אויסגעהאַקט אין בראַנז
צו דער געדעכעניש פֿון זעקס מיליאָן,
האַט אויפֿגעשטאַכן מיין געדאַנק
אַ דינער דאַרן פֿון אַ קראַנקער רויו
און אייביק שוין פֿאַרבליבן דאַרט.
דאָס זעכצניערִיג ייִנגל איז אַן אַלמער מאַן.
די אויגן אייטערן, פֿון בלויע ליפֿן
פֿאַלט פֿון צייט צו צייט אַראָפֿ אַ וואָרט —
אַ שאַטנשפּליטער פֿון זכּרון:
דער אַפּקלאַנג פֿון מיין פֿאַטערס קול
שאַלט ווי דער קנאַל פֿון אַ פֿאַרדאַרטער בייַטש.
איך בין ניט מער דער יונגער זון
וואָס האָט געשטאַמלט און געוואָרט
אויף כאַטש אַן איינציק וואָרט פֿון ליבשאַפֿט
און גענאַד. ער האָט מיך אַפּגענאַרט.
איך האָב געזען די זון אויף לאַנגע שינעס
וואָס האָבן זיך געצויגן אין דער ווייַט,
און האָב געשפּירט דעם קאַלמן בליק
פֿון זייַנע טרייט אויף טראַטואַרנשטיינער.
/ זון, זייַ ניט גנעדיק צו מיר, ניט שלעכט. /
איך האָב געאַקערט די קאַרע פֿון דער ערד.
די גאַס איז אויסגעוואַקסן אין אַ הייל
אין וועמענס טיפֿעניש איך האָב פֿאַרבלאַנדושעמ.
ווי אזוי וועל איך דעם וועג צוריק געפֿינען?
אַ זייל אַן אַפּגעטיילטער פֿון דער זון
איז אין מיין פֿאַטערס אויג אַנטרינען.
איך האָב זיך אַפּגעשטעלט, געשטאַמלט ווי אַ נאַר —
/ זון, לאַז איבער די שינעס און דעם טראַטואַר. /
נאַר די זון האָט אַ טרייסט מיר אונטערגעטראַגן,
איך האָב געקושט די הענט וואָס האָבן מיך געשלאָגן.
וואו פֿירסטו מיך? איך וועל גיין וואו דו וועסט גיין,
צום פנים וואָס האָט אויפֿגעפֿלאַמט פֿון צאַרן.
איך בין געבליבן שטיין אין שאַטן פֿון דער זון
ווען מיין פֿאַטערס אויגן האָבן זיך איבערגעקערט.

צוואנציק יאָר נאָך אוישוויץ שנידט דער דאָרן
נאָך אלץ מיין האַרץ און מיין זפרון.

ז ע ק ס

איך צאל אָפּ מיניע חובות די רשעים
וואָס רינגלען מיך אַרום פֿון אלע זייטן :
אַן אַקסלצוק, אַ שמיכל, אַפֿילו מיט אַ ליד
וואָס קומט אין לייטזעליקע רגעס
און שלעפֿערט איין דערמאָנונגען
פֿון בייזע און אומווירדיקע מעשים —
זלידנער שוים אויף סלינענדיקע ליפֿן,
סס המות אין די קרומע אויגן,
און קללות ביטערע וואָס פֿאלן
אויף וויסמע פֿעלדער און אויף פּוסמע וועלדער.
איך בין אַרומגעצאָמט אין ענגן קרייז
וואָס דיכטער נעמען אָן מיט פֿולסטער ליבשאַפֿט
און רופֿן, אָן פֿאַראיבל : דאָס איז לעבן.
דער רשע איז קיין רשע ניט. ווען שונאים
לויערן, אויסגעזעצט ווי קראַען אויף שטאַכעטן,
ווערט זייער קראַקען ווי געזאַנג באַ די פּאַעטן,
און זייערע פֿליגל פֿלאַטערן ווי טונקל גאַלד
אין האַרבסט־ביטערע שפּעט־אָוונטיקע שעהן.
איך זע ווי אין אַ גלאַטן וואַסער־שפיגל
זייערע פֿאַרשקרופֿלטע געזיכטער
און שטרעק די אַרעמס אויס מיט ליבשאַפֿט
און דריק זיי צו מיט מילדקייט צו מיין האַרץ.
זיי שווינגן ווען איך זאָג איך בין זיי מוחל.

ז י ב ן

דאָס איז געווען אַ לאַנגער וועג.
איך האַלט זיך אָן אין מיין פֿאַרמעג :
אַביסל פֿרייד, אַביסל שרעק,
לויבגעזאַנג און שטראַף.

אין אנהויב איז דער סוף,
 אפילו בא די ל"ו.
 אין שענסמן בלי, די רויו
 ווייסט אז זי וועט ווערן אויס.
 דאס קינד דארבט אין דער מוטערס שוים.
 א פויגל, דורכגעוויקט אין ווי,
 הויכט זיך אויף פון ווייסן שניי
 און פליט אוועק מיט א געשריי,
 וואס הילעכט אפ אין מיין געביין.
 דער ווארעם נאָר אין וואַרצל כריין
 מיינט אז אלץ איז ריין און שיין.
 אין צוואנג פון ווארעמס און פון קאלטס —
 גיב מיר א קרישקע ברויט מיט זאלץ
 און ווערטער פאר א ליד — דאס אלץ.

א נ ט

ווער האט דיר ניט אפגעזאגט דאס לעבן,
 געהאלטן גרייט א לאפעטע מיט ערד
 און הויך פארגאסן דימענטענע טרערן
 אויף דיין מערכה, מאמע יידיש.
 אויך איך האב, אין געפלאג פון יאוש,
 געמיינט אז ווען די בענשליכט צאנקען
 וועט בלייבן נאָר א צויט פון טויטן קנויט.
 איך האב פארזען דעם פלאס אין דינע אויגן,
 אין דיין בלוט, און מיט די אפשפרעכער
 געזעסן נאָך דיר שבעה פאר דער צייט.
 שנימעהוילפנס האבן דיר גענערט און ניט פארצערט,
 שחיטות האבן בלויז געמינערט טיילן פון דיין ליב,
 נאָר דיין נשמה איז געבליבן גאנץ און לויטער
 ווי דער זאָפּט פון פייגנבוים ווען פולע פרוכטן
 פאלן אויף דער ערד פון זעט אין שפעטן הארבסט.
 אן עקרה ביזטו קינמאל ניט געווען.
 אפילו אין די פריילינג-טעג פון לעבן
 ביזטו געשמאנען אויף דער שוועל פון הארבסט

און אויסגעצירט די קינדער פֿון דיין דײַך
מיט בלעמערוואַרג פֿון בלוט און פֿיאַלעט,
וואָס שטורעמווינטן האָבן שנעל פֿאַרמראַנג.
אין אַלע ווינקלען פֿון דער גרויסער וועלט
וועלן זיי דיר אויפֿשטעלן אַ געצעלט.

נ י ז

די אייזלען ברילן און די פֿלבים בילן
און אינעם אַלקער, מאַן און ווייב —
פֿאַרשפּונען אין אַ נודנער שְׁנָאָה —
האַלטן איינע דעם סוד אויף זייערע ליפּן:
פֿיין און קלעם פֿון גליווערדיקן בלוט.
די נאַכט האָט זיך אַראָפּגעלאָזט — אַ קראַץ
מיט גרויע פּאַסמעס ווי שאַטנס פֿון אַ חלום.
אין שמאַלן אַלקער, אין דער שפּעטער שעה,
שווייגן מאַן און ווייב און הערן
די אייזלען ברילן און די פֿלבים בילן —
ניט צו דעם טיפּן אויסגעוועלכטן בויך
פֿון וואַנען די לִבְנָה און די שמערן
וואַרפֿן פֿראַסט אויף אויסגעדאַרטע פֿעלן,
נאָר גלייך אויף זיי, און בענקען נאָך דער ליבשאַפֿט
וואָס האָט אויסגעצאַנקט שוין לאַנג
דאָ, אין זייערע פֿאַרצאַממע ד' אמות.
געדענק איך דאָס? בין איך געווען דערבײַ?
בין איך דער זון וואָס האָט געזען דעם שפּריי
פֿון שְׁנָאָה אַפּווישן די ליבשאַפֿט און געשוויגן?
זעכציק האַרבסטן נערן איך דעם ליגן.

צ ע ז

איז דאָס מיין פּנים אינעם טײַך פֿון בלוט?
שלענג און עקדישן ליגן אויסגעצויגן
און וואַרפֿן זיך ווי חולי נפֿל אינעם ווינט.
שרעק אין מיטן מאַג. זונבלומען ציטערן

אין שאַטן פֿון אויפֿגעפּוּישטע וואַלקנס
 וואָס שפּאַלטן זיך פֿון דונערן און בליצן.
 איך בין אַ פֿרעמדער אין אַ פֿרעמדער וועלט
 און שטיי כאַס זויס פֿון אַ וואַלקאָן
 וואָס שוימט מיט פֿייערדיקן קיזלשטיין
 ווי ביי דעם סאַמע אָנהויב פֿון באַשאַפֿן.
 אין מינך פֿון כלום דערקען איך ניט מיין פנים.
 איז דאָס מיין ליב וואָס גליט אין היץ און קעלט ?
 איז דאָס דער אָנהויב, צי איז דאָס דער סוף ?
 זעכציק האַרבסמן האַבן אויסגענאַגט
 דאָס כלום פֿון מיניע אַדערן, דעם מאַרד פֿון קאַפּ.
 וואו זאָל איך גיין — אַרויף, אַראָפּ ?
 דער וועג אַרויף איז איינער און דער זעלבער
 ווי דער וועג אַראָפּ — האַט העראַקליט געזאָגט.

אינהאלט

62	קליינע עלעגיע	7	תרשיש
63	האַרבסטטיקע פֿײַערן	8	וואָס נאָך בין איך דיר שולדיק,
64	אין דער בלויער קרעטשמע מיט איציק מאַנגער	9	פוילן ?
65	אין דער פֿרי בנים גרויען קלויסטערל	10	עלעגיע
66	אַ לאַנגער רעגן רינגט	11	מיר קענען ניט אַנטלויפֿן פֿון די קיילער
67	אין קליינע שטעט	12	מיטן־נאַכטיקער געשפרעך
68	שלעפֿער מיך אין	14	ידיש
69	פֿון חלום	16	די סדרה ויחי
70	פֿון וואַנען קומען זיי ?	17	פּאָעטן
71	הגר אין מאַנהעטן	19	גאַטס האַרבעריק
72	דרני לידער פֿון יוליאַן טואוים	20	בבל
74	אַ חתונה פֿון מאַרק שאַגאַל	22	ידישע פּאָעטן אין ניו יאָרק
75	מאַגי לייב	23	דערצײל מיר אַ מעשה ...
76	משה לייב האַלפּערן	24	באַנטשע, שוויג ניט ...
77	זישאַ לאַנדוי	26	דער בעל מום רעדט צו גאַט:
78	איציק מאַנגער	27	קליינע עלעגיע
79	וואָס זישאַ לאַנדוי האָט מיר אַנגעזאָגט	28	פֿיר לידער פֿון אַרטור רעמבאַ
80	צו אַברהם סוצקעווער	29	אַ טויב אין מאַנהעטן
81	דרני לידער פֿון לירטאַי־פּאַ	31	צום וויסן סוד
84	צום מילכוועג	32	אַ צווייגל אויפֿן טראַטואַר
85	דיטשן אין הייליקן לאַנד	33	אין וואַלד פֿון ליד
86	איך בין אַ טאָל מיט טויטע דאַפֿאָרילן	34	מזן וואַלד
90	צו אַ געהיימען ברוישרייבער פֿירער	35	גיב מיר דיין אָטעם
91	פֿירער	36	דער חלום איז מזן עדות
92	אין מאַרק פֿון וואַרט	37	געדענק־טאָולען
93	קידער ווידער	38	צוויי לידער צו לאהן
94	אַפּאַקאַליפּטיש ליד	39	וויין ניט, מוטער רחל
95	אין טאָל פֿון שרעק	40	שאַטנס אויפֿן שליאַך
96	דער פּאָעט פֿרעגט און ענטפֿערט זיך אַליין	41	פֿיר בילדער
97	אין בידנעם פֿלאַשינג	42	צום קלענסטן שטערן
98	קום מיט מיר קיין אוישוויץ	43	גרונט־פּעסטיק מיך
99	גערמאַנוס	44	טאַבאַטשניק, וואָס הערט זיך אויף איסט בראַדוויי ?
100	„אונטער דען לינדען“	45	אין גינגאַלדענעם שוויגן
101	צום פּאָטער	46	פּאַרטיליק מיך
102	דער לידער־האוכערעניק	47	דער ווינט וועט אַלץ פּאַרשאַרן
103	דער פּאָעט פֿרעגט און ענטפֿערט זיך	48	עלעגיע : דזשאַן קענעדי
104	מיינע חברים	49	קליינע עלעגיע
105	יעקבס דיך	50	פּאָעטן
106	עלעגיעס נאָך זעכציק האַרבסטן	51	אַ גרויער רעגן פּאַלט
		52	אין דיין שאַטן
		53	דו גרייטסט צום טיש

